



Chefen har ordet:

*Kamrater! Snart är ett mycket annorlunda år till ända.
Ingen av oss har tidigare upplevt att vara i en pandemi.*

Nu har vi alla fått lära oss anpassning till denna annorlunda situation. I styrelsen löste vi det nya läget redan i mars genom att genomföra styrelsemöte digitalt med hjälp av Zoom, och sedan har det fortsatt så hela året. Årsmötet beslutade vi att senarelägga. Det flyttades till den 20 november, och genomfördes digitalt.

Vid årsmötet valdes två nya ledamöter in i styrelsen, Lars Ahlberg och Torbjörn Malmkvist. Välkomna in i styrelsearbetet!

Covid-19-pandemin har verkligen prövat oss på många sätt. Den har hindrat oss att ha alla de personliga möten som stärker gemenskapen och som jag upplever som ett signum för vår kamratförening.

När jag skriver detta går smittsiffrorna för pandemin åter upp, vilket troligen innebär att vår verksamhet 2021 till stor del får genomföras digitalt. Pandemin är också orsaken till att vår kamratresa till Berlin fick ställas in. Vi var många kamrater som såg fram emot resan. Planen är nu att genomföra resan i början av september 2021. Vi återkommer om detta på vår hemsida.

Den 15 december fattade riksdagen ännu ett inriktningsbeslut för totalförsvarets fram-

tida utveckling, där nya förband återuppstår inom Försvarsmakten och där försvarsanslaget successivt fördubblas till 2025. Riksdagen beslöt dessutom att Sverige (liksom Finland) ska ha en så kallad Nato-option, vilket innebär att Sverige öppnar för att vid ett hotande läge kunna ansöka om medlemskap i Nato.

Dessa beslut för totalförsvaret för åren 2021-2025 utgör en bra grund för fortsatt och nödvändig förstärkning och utveckling av vår försvarsmakt.

Vi står nu inför årets stora helger, en tid då vi normalt umgås med nära och kära. Jag bedömer att det blir annorlunda i år och förmodligen även långt in på 2021. Våra möten får vi ta på telefon eller via dator, för vi behöver hålla kontakt med varandra under den här tuffa perioden.

Vi får alla göra vårt bästa för att behålla goda kamratkontakter och på alla sätt hålla i gång vår kamratförening även under 2021.

Till dess att vi kan återgå till någorlunda ”normala” tider måste vi ta hand om varandra på ett omtänksamt sätt.

God fortsättning och håll ut/håll in!

Johan Rydén
Ordförande

Årsmötet 2020

Det blev ett annorlunda årsmöte detta coronans år. Styrelsen hoppades i det längsta att kunna hålla mötet i aulan, med föredrag och en enklare måltid på mässen. Efter nya hårdare restriktioner beslutades att hålla mötet som webbmöte (Zoom) fredagen den 20 november 2020.

Mötet administrerades av Bo Westman. Tjugotre medlemmar hade anmält deltagande, men i mötet deltog arton medlemmar.

Ordföranden inledde med parentation över de medlemmar som avlidit sedan föregående årsmöte och anbefallde en tyst minut.

Årsmötesförhandlingar

§ 1 Föreningens ordförande, överste Johan Rydén, förklarade årsmötet 2020 öppnat.

§ 2 Johan Rydén valdes till ordförande för mötet.

§ 3 Håkan Söderberg valdes till sekreterare för mötet.

§ 4 Sven Jägersvall och Lars-Erik Blank valdes att jämte ordföranden justera årsmötets protokoll.

§ 5 Föreslagen dagordning fastställdes.

§ 6 Ordinarie årsmöte i april inställdes på grund av coronapandemin. Kallelse till detta möte har gått ut genom befintliga maillistor. Enligt stadgarna är mötet beslutsfärdigt med det antal medlemmar som deltar i mötet. Årsmötet fastställdes vara stadgeenligt utlyst.

§ 7 Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelse föredrogs och lades med godkännande till handlingarna.

§ 8 Revisionsberättelsen var utskickad och ordföranden föredrog revisorernas förslag.

§ 9 Styrelsen och styrelseledamöter beviljades ansvarsfrihet för 2019 års förvaltning.

§ 10 Årsmötet godkände styrelsens förslag om oförändrad medlemsavgift på 150 kr för 2021.

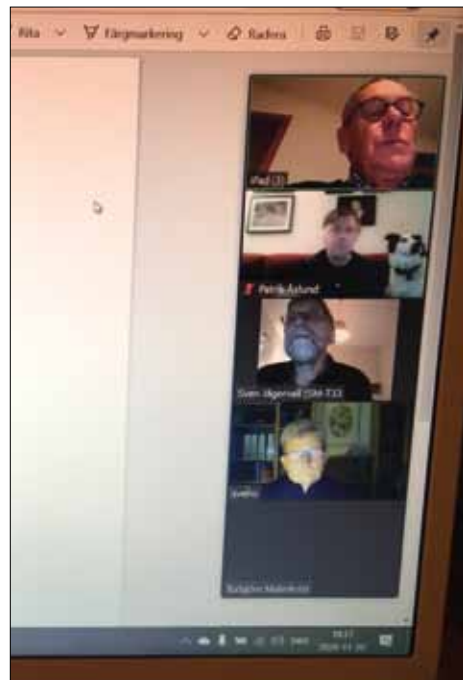
§ 11 Styrelsens förslag till arbetsplan för verksamhetsåret 2021 fastställdes.

§ 12 Styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för 2021 fastställdes.

§ 13 Inga motioner hade inkommit.

§ 14 Johan Rydén omvaldes till föreningsordförande, tillika styrelsens ordförande för 2020/2021.

§ 15 Till styrelseledamöter valdes: Lars Ahlberg (två år), nyval efter Lars Björk



För första (och förhoppningsvis sista) gången hölls årsmötet i digital form.

Lars Folkesson (två år), omval
Niclas Haglund (två år), omval
Benny Nord (två år), omval
Torbjörn Malmkvist (ett år), fyllnadsval efter bortgångne Jan Dorf

§ 16 Till ersättare i styrelsen valdes:

Lena Wallin (ett år), omval

Peter Höglund (ett år), omval

Jennie Mared (ett år), omval

§ 17 Till revisorer omvaldes Tommy Jacobson och Rolf Eklund. Som ersättare nyvaldes Gunnar Johansson och Lars-Erik Blank.

§ 18 Till valberedning omvaldes Thomas Andersson (sammankallande) och Joachim Bergqvist.

§ 19 Inga övriga frågor.

§ 20 Ordföranden tackade deltagarna i mötet för visat intresse och ett gott kamratskap samt styrelsen, revisorerna och valberedning för ett gott jobb. Ordföranden förklarade därefter mötet avslutat.

Efter att mötet avslutats tillkännagav ordföranden att årets kamratstipendium på 2 000 kronor tilldelats Anders Eidergård med motiveringen: "Som erkänsla för att vid ett flertal kamratresor och andra tillfällen ha delat med sig av sina historiska kunskaper och roat medlemmarna med anekdoter och historier av främst västgötskt ursprung".

Gunnar Ohlsén berättade att han utsetts till SMKR:s representant i Västra regionen.

Styrelsens förhoppning är att nästa årsmöte kan hållas som tidigare, men troligare är nog tyvärr att det åter får genomföras som webbmöte. Vi får hoppas på det bästa för 2021.

Håkan Söderberg
Kassör



Vad händer inom SMKR?



Som i så många andra organisationer har även SMKR fått "laga efter läge". Fysiska möten har ersatts av digitala. Vi blir duktigare på det, men det personliga mötet är ändå bäst.

Vårt representantskapsmöte (årsmöte för två år) sköts på och sköts på till dess beslut togs om digitalt möte. Skönt att det blev av!

Det blev inte något nordiskt kamratmöte i Finland. Återstår att se huruvida det kan genomföras 2021.

Det centrala mötet, planerat under 2021, ställs in. Kraftsamling blir på regionala möten i två dagar under hösten 2021. Som ansvarig för Region Väst planerar jag det.

Vi väntar alla på vaccinet!

Gunnar Ohlsén

Hallandsgruppen och 45. hemvärnsbataljonen

År 2020 blev inte det år som Hallandsgruppen hade önskat och planerat för. Jag skulle något fritt kunna citera Lars Ekborg genom att säga att det blev "eländes elände corona, eländes elände inställd verksamhet".



FOTO: PETER ERIKSSON

Krigsförbandsövning vecka 38 med coronasäkrad transport till Mästocka.

Trots alla begränsningar vi upplevt under året har verksamheten dock inte stått helt stilla. Huvuddelen av året har vi kunnat genomföra kurser och övningar. Hallandsbataljonens KFÖ (krigsförbandsövning) vecka 38 hade ett mycket högt deltagande. Så högt att vi vid vissa tillfällen fick ta till extraordinära åtgärder för att minimera smittorisen.

Positiva tongångar trots allt

Här vill jag sända ett stort tack till alla inblandade för det arbete som lades ner för att vi skulle kunna genomföra övningen "corona-säkrad". Trots pandemin har bataljonen haft

en mycket positiv tillväxt. Vi ser ett klart ökat intresse för att göra en samhällsinsats i gröna kläder.

I Hallandsgruppen tappar vi vid årsskiftet trettiosex års erfarenhet av hemvärns- och frivilligverksamhet när Marianne Bandheim och Ulf Gustafsson ytterst välförtjänt går i pension. Samtidigt välkomnar vi Camilla Selenström och C-G Hallner till en mycket utvecklande arbetsplats.

Nu blickar vi framåt mot 2021. Under våren senarelägger vi så mycket verksamhet som vi kan för att kunna genomföra träning och utbildning av Hallandsbataljonen.



FOTO: PETER ERIKSSON

Soldater ur Hallandsbataljonen under KFÖ 2020.

Omfattande insatsövning

Årets höjdpunkt blir, om pandemin tillåter, rikshemvärnschefens insatsövning vecka 38. Då kommer bataljonen, förstärkt av ytterligare hemvärnsförband och i samverkan med andra delar av Försvarsmakten och civila myndigheter, att lösa uppgifter i hela Halland.

Jag vill avsluta denna korta presentation av vår verksamhet med att säga, att oavsett vad – i Halland finns 45. hemvärnsbataljonen med soldater som är redo att inom några timmar lämna sina civila liv och inställa sig för

tjänstgöring i syfte att rädda liv, egendom och i yttersta fall vår demokrati och vår nationella frihet.

Håll i, håll avstånd och tvätta händerna!



Christer Mårtensson
Chef Hallandsgruppen

Nedanstående är ett utdrag ur författarens artikel "När spanska sjukan drabbade Halmstad", publicerad i Gamla Halmstad – Årsbok 2018. Artikeln känns mycket aktuell och utdraget publiceras här med benäget tillstånd av Föreningen Gamla Halmstad.

Spanska sjukan och Hallands regemente

Året 1918 var en dyster tid. Det första världskriget gick på sitt femte år. Känslan av krigströtthet var stor ute i Europa. Bland soldaterna härjade dessutom en influensa som skulle visa sig kräva ännu fler dödsoffer än själva kriget. Den hade getts namnet "spanska sjukan" eftersom den hade beskrivits första gången då den spanska staden San Sebastian hade drabbats.

I dag anser man att spanska sjukan kom med USA:s militärer till Europa och således hade sitt ursprung i Nordamerika. Före utbrottet i Spanien hade den härjat i skyttegravarna i Belgien och Frankrike och spridits mellan soldaterna. Sådana uppgifter censurerades emellertid för att inte ge fienden kunskaper om egna svagheter eller för att undvika att sprida information som kunde sätta ner den egna stridsmoralen.

Sjukdomen orsakades av ett influensavirus som i dag har beteckningen H1N1. Virus var inte upptäckta 1918 och det fanns inga bote-medel. Dödligheten var stor men de flesta dog på grund av komplikationer. Dödligheten beräknades i efterhand ha varit 25 gånger större än vid en vanlig influensa.

Att så många dog i sjukdomen hade också att göra med den livsmedelsbrist som fanns i slutet av det första världskriget. Människor var undernärda och uttröttade. Influensan angrep inte bara svalget och näsan utan i värsta fall även luftrören och lungblåsorna, det senare med vätskeansamlingar som följd.

Lunginflammation var den vanligaste följd-sjukdomen men även hjärnhinneinflammation

kunde tillstå. Spanska sjukan drabbade främst 16–35-åringar. Äldre personer hade en viss immunitet från tidigare epidemier med likartade virus.

Sjukdomen till Halmstad

En professor Petrén i Lund varnade i början av juli 1918 för en sjukdom som var på väg till Sverige. Den beskrevs som mycket smittsam och symptomen var hög feber, huvudvärk, värk i kroppen och lederna, frossbrytningar, ont i halsen, torrhosta samt röda ögon. Bara några dagar senare meddelades att personer runt Helsingborg hade insjuknat.

Några veckor senare, den 18 juli, kom information om att två kvinnor i Halmstad låg sjuka i influensa som de hade fått i samband med ett besök i Göteborg. Knappt en vecka senare drabbades soldater på Hallands regemente.

Provinsialläkaren Anton Bernhard Aurelius anmälde till myndigheterna att spanska sjukan nu fanns i Halmstad, dock i ganska lindrig form. En kollega, Nils Wimer, varnade samtidigt för att utvecklingen snabbt skulle kunna ta en allvarlig vändning.



Vykort på regementets sjukhus, daterat 19 februari 1912. (Ur Hans Carlssons samling.)

I slutet av juli och början av augusti spred sig influensan snabbt bland soldaterna på två kompanier på Hallands regemente. Därefter gjorde man bedömningen att den var på avtågande just där. Ute i staden Halmstad hade då ett par hundra personer insjuknat.

I slutet av augusti inträffade det första dödsfallet i Halmstad. Epidemin började nu ta den allvarliga vändning som doktor Wimer hade varnat för.

I september bröt sjukdomen ut en andra omgång på regementet. Det diskuterades på nationell nivå att ställa in höstens repövningar, men inspektören för infanteriet ansåg att man inte kan skjuta upp militära övningar utan att det skulle bli till en betungande olägenhet. Senare beslutade regeringen att repövningarna ändå skulle ställas in men militärledningen meddelade då att den inte hade skyldighet att underordna sig regeringens i den här frågan.

På Hallands regemente var situationen just då svår. Man tvingades lägga influensasjuka

soldater i gymnastiksalen och på delar av ordinarie kompanier eftersom det militära sjukhuset var fullt. Flera av de insjuknade soldaterna avled också.

Situationen förvärrades

I slutet av september publicerade Hallands-posten ett brev från signaturen Rouge som var en insjuknad soldat på I 16. Rätt eller fel beskrev han närmast ett inferno på regementet. Då han drabbades av spanska sjukan hade han snabbt fått diagnos av regementsläkaren. Det innebar en förflyttning till ett sjukrum. Sängen hade han fått bädda själv. Sjukvårdare syntes bara till då de tog tempen morgon och kväll. Däremellan fick de sjuka klara sig själva.

En del var verkligen illa därnär med feber över 40 grader och näsblödningar. De yrade och hallucinerade. Spottkopporna tog slut, de sjukas upphostningar liksom kräkningar hamnade på golvet. Stanken var fruktansvärd. Befälen svarade med att hota med ar-

rest för den som ”spottade” på golvet. Många hade diarréer och toaletten gick till slut inte att använda. De sjuka fick söka sig ut på kaserngården där det fanns ett avträde.

Stadens befolkning var ännu inte lika hårt drabbad som soldaterna. Skolor, restauranger och biografer var fortfarande öppna. I slutet av september började dock influensan att spridas allt snabbare även bland invånarna. Länsstyrelsen beslutade nu att förbjuda folksamlingar, nöjen, dans med mera. Även skolorna fick stänga i början av oktober.

Debattens vågor gick höga. Många rasade mot militären vars nya inkallelser ansågs försvåra influensaepidemin. Även statskyrkan kritiserades hårt eftersom den fortsatte att hålla gudstjänster och till och med konfirmationsundervisning.

Berglunds behandlingsråd

En person som lade ner ett stort arbete för att minska effekterna av influensan var läkaren

Victor Berglund. Han gjorde klart att smittan spreds från person till person via andningsluften som innehöll smittämnet i vatten- och slempartiklar vilka utslungades vid nysningar, hosta, skratt, sång eller högt tal.

Det fanns flera förebyggande åtgärder att vidta. Folksamlingar skulle helt undvikas. Arbetsgivare skulle försäkra sig om att ingen kom till arbetet på väg att insjukna i influensan. Sjuka skulle isoleras och vårdas av personer som redan hade tillfrisknat efter influensan. Man förstod att dessa var immuna mot smittan.

Vårdarna skulle iaktta en hög renlighet, bära särskilt förkläde i sjukrummet samt mun- och nässkydd. Kläder, sängkläder, disk med mera som hade varit i någon form av kontakt med den sjuke skulle tvättas/rengöras omedelbart och noggrant. Flugor borde avlägsnas från sjukrummet.

Den sjuka hade också ett stort ansvar. Man skulle hålla näsduk eller papper för munnen

vid hosta och nysningar. Det var inte lämpligt att spotta på golvet utan detta skulle göras i ett papper som sedan slängdes. Tandborstning med gurgling rekommenderades minst två gånger per dag. Särskilda medikamenter som utspädd vätesuperoxid eller borsyrelösning kunde användas till gurglingen.

Behandlingen av den sjuke utgick från att denne hölls i sängläge. Tidiga åtgärder var laxerings- och svettningsskurer. Svettning kunde sättas i gång med hjälp av medikamenter som acetylsalicylsyra samt med varmvattenflaskor i sängen. Behandlingen skulle upprepas var åttonde timme.

Efteråt skulle den sjuke erbjudas kall dryck, tvättas av i ganska kallt vatten samt få rena lakan, nattskjorta med mera. Efter svettningen förväntades den sjuke känna en behaglig avdomning och kunna sova. Den sjuke kunde emellertid också känna sig matt och kunde då erbjudas kaffe, te eller ett glas vin. Förutom febernedsättande medel skulle

också slemlösande hostmedicin ges.

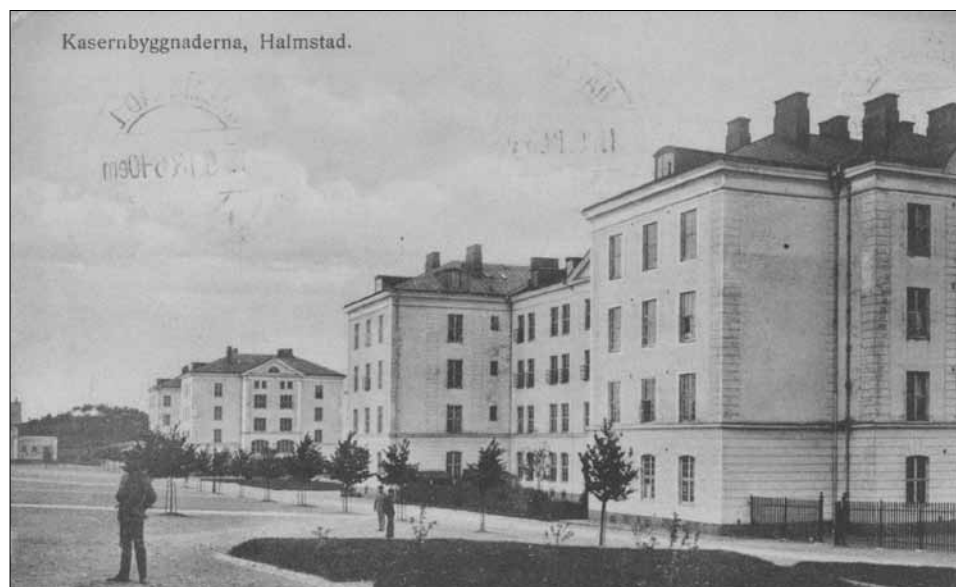
Hög feber, som inte gav med sig, kunde behandlas med en våtkall inpackning i ett lakan samt isblåsa på hjässan. Det var också bra att lägga en kall näsduk indränkt i ättika, eau de cologne eller Salubrin på pannan.

Om feber och övriga symtom fortsatte efter femte dagen borde läkare tillkallas och den sjuke om möjligt läggas in på lasarettet. Tillståndet var då att beteckna som elakartat. Efter tillfrisknandet rekommenderades fortsatt vila under upp till två veckor.

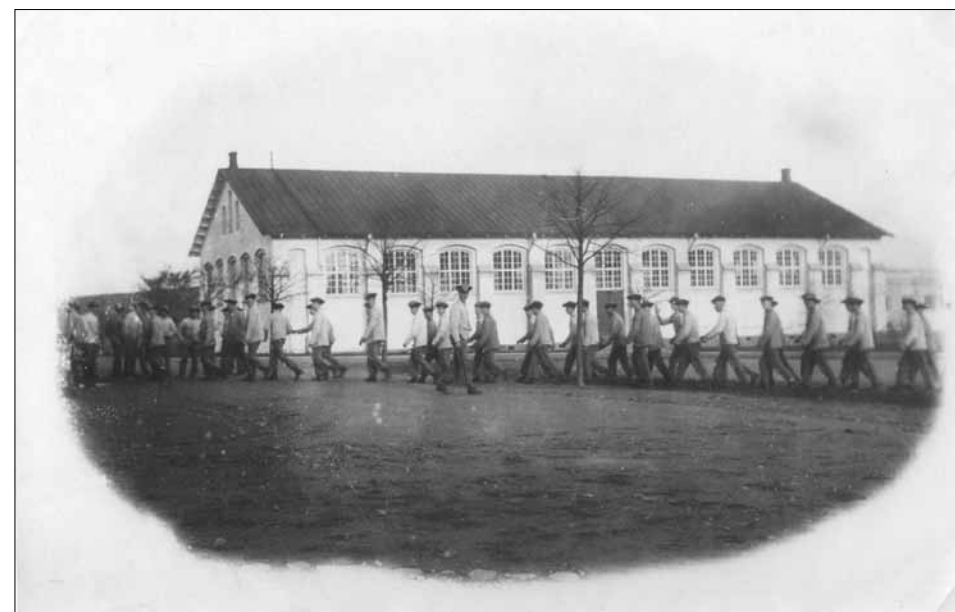
Kulmen på epidemin

Under oktober 1918 kulminerade epidemin i Halmstad. Antalet insjuknade var stort, beläggningen på lasarett hög och dödsfallen kom tätt. Det förekom någon dag mer än tio begravningar på Västra kyrkogården.

På regementet drabbades man i november av ytterligare en epidemi sedan man efter att ha desinficerat lokalerna åter hade tagit in



Kasernbyggnader i Halmstad på ett vykort poststämplat 11 september 1918. (Ur Hans Carlssons samling.)



Gymnastiksalen på regementet omkring 1925. (Ur Lars Ahlbergs samling.)

nya värnpliktiga. I december förekom enstaka nya sjukdoms- och dödsfall.

Sammanfattning

Under perioden juli–december 1918 registrerades i Halmstad cirka 3 600 fall av spanska sjukan. Det innebar att knappt 20 procent av befolkningen drabbades. Antalet döda i sjukdomen var 136 stycken. På regementet inträffade 1 034 fall under samma period.

Hallandsposten anger ingen statistik över hur många av dessa som avled. Spanska sjukan medförde tragiska konsekvenser. Unga, starka personer med livet framför sig rycktes

bort. Barn förlorade sina föräldrar. Några familjer drabbades av flera dödsfall.

I februari 1919 redovisade regementet ytterligare tolv insjuknade i spanska sjukan varav två med lunginflammation som komplikation. I stort sett var epidemin i Halmstad emellertid över.

Anders Bergenek
Leg psykolog och projektledare på stadskontoret i Halmstads kommun



Minne från luciafirande på regementsstaben. Från vänster ses Ingegärd Lundgren, Lena Olofsson (senare Wallin) och Stina Jönsson underhålla i ordersalen. I publiken bl a Darlie Andersson.



Vi saknar dig, Jan!

Vår sekreterare Jan Dorflämnade i våras hastigt vår kamratkrets.

Jag har haft förmånen att sedan 1995 ha känt Jan. När jag anlände till Hallandsbrigaden, sommaren 1995, var Jan den förste som mötte mig och min familj och välkomnade oss.

Ryktet att Jan var arméns bästa stabschef besannades mycket snabbt. Genom sitt utvecklande ledarskap hade han stort förtroende både inom brigaden och inom garnisonen. När vi på Militärhögskolan Halmstad föreslog en ny chef till Försvarets ledarskaps- och pedagogikenhet såg vi Jan som det självklara alternativet, och så blev det också. Genom sitt kloka agerande löste han uppgiften elegant och enheten blev accepterad i hela Försvarmakten. Ett resultat mycket tack vare Jans ledarskap.

Det var flera gånger jag fick förklara för arméns befodringsberedning varför Jan tackade nej till möjligheten att befordras. Huvudskälet var Jans omtanke om sin familj.

I sin roll som sekreterare i vår kamratförening visade Jan sin goda förmåga att strukturera och organisera vårt arbete, samtidigt som hans fina sätt att skapa trivsel ytterligare bidrog till uppskattning av hans person. Tack, Jan, för gott kamratligt arbete!

Endast en vecka innan han lämnade oss fick jag av Jan ett förslag på hur vårt årsmöte skulle genomföras. Jan var då trött men fortfarande full av engagemang. Som vanligt fanns där inte många frågor om innehållet.

Jan finns inte längre med oss i vår kamratkrets. Vi saknar honom som en fin vän och god kamrat. Vi skickar också med tankar till hustru Gunilla och barnen Emelie och Johan, med ett tack för att vi fick ha glädjen av att ha Jan ibland oss.

Johan Rydén

I backspegeln – jullunchen 2010

Jullunchen 2020 blev tyvärr inställd på grund av coronaepidemin.

Så varför inte minnas tio år bakåt? Den 27 november 2010

såg det ut så här. Fotograf var Christer Gunnarsson.



Samkväm i biblioteket.



Kaffe på maten i Fägerskiöldska rummet.



Samling i baren.

Från I 16 till Hemvärnet

Mitt namn är Kjell-Anders Johansson och jag är chef för 45. hemvärnsbataljonen. Min militära bana inleddes med värnplikt på I 16 1979–1980. Jag tillhörde livkompaniets plutonsbefälsskola med inriktning mot stabstroppchef.

Efter den grundläggande soldatutbildningen delades vi på specialplutonen upp på de tåter vi skulle utbildas till. För min del innebar det att vi var fyra unga män som åkte till I 17 i Uddevalla för fem månaders utbildning till stabstroppchefer. Där hamnade vi tillsammans med värnpliktiga från bland annat I 15 i Borås och I 11 i Växjö – ja, förutom de som tillhörde I 17, givetvis.

En lustig detalj på I 17 var att du-reformen från slutet av 1960-talet ännu inte hade slagit igenom. Befälen tilltalade oss med ni medan man i Halmstad tilltalades med du. En annan sak som jag minns är att på kaserngården fanns en vanlig, civil korvkiosk som var öppen några timmar på kvällen från måndag till torsdag. En chans att äta sig mätt om man inte uppskattat middagsmålet.

Åter i Halmstad

I mars fick vi från I 16 återvända till hemmaförbandet, två månader efter kursens avslutning. Det berodde på att man i Halmstad hade inryckning av värnpliktiga i början av januari varje år och därför inte tyckte att man kunde sysselsätta oss PBS- (ur plutonbefälsskolan) elever förrän i slutet av mars.

Efter tolv månader var det dags för kadettskola på InfKAS (Infanteriets kadett- och aspirantskola), bara en kort förflyttning över kaserngården. Under sommaren 1980 fick vi information om "Rak ROK", det vill säga reservofficersutbildning, under hösten och våren med examen i april 1981.

Jag hade fått blodad tand, ansökte och blev

antagen. Inriktningen var mer renodlad mot samband och vi fick lära oss hur man anslöt till telenätet via kopplingsplintar och automatväxelstationer. (Från att aldrig ha lagt märke till dessa små byggnader på landsbygden såg man plötsligt AT-stationer [automatisk telestation] överallt.)

Löjtnant i reserven

Efter genomgången ROK 2 blev jag utnämnd till löjtnant i reserven, 22 månader efter att jag gått in genom grindarna på I 16 första gången. Men ännu var jag inte riktigt redo att lämna militärlivet; kapten Claes Wolgast som vi haft som lärare på reservofficersutbildningen, frågade om jag ville arbeta som repetitör på kadettskolan under sommaren 1981. Jag hade, precis innan jag ryckte in till värnplikten, tagit lärarexamen och räknade med att börja arbeta som lärare i augusti 1981. Så ett sommarjobb på kadettskolan kändes som ett lockande alternativ, i väntan på höstterminens början.

Efter en trevlig sommar på InfOHS (Infanteriets officershögskola), som skolan nu hade bytt namn till, lämnade jag I 16 för att återgå till mitt civila liv, efter drygt två år i uniform. Men det blev inget längre uppehåll från militärlivet. Kapten E L Karlsson som handlade bemanningen av I 16:s olika förband, hörde av sig och erbjöd mig att tjänstgöra på Falkenbergs FO-grupp (försvarsområde), ett lokal-försvarsförband med ett kulsprutekompani och ett värnkanonkompani. Förbandet skulle repetitionsöva i september-oktober och be-

fattningen som sambandschef hade med kort varsel blivit vakant.

Jag tackade ja, som reservofficer var jag kontrakterad att tjänstgöra 170 + 150 dagar så det var lika bra att sätta i gång så fort tillfälle gavs. Jag begärde tjänstledigt under fem veckor från mitt arbete som lärare i Falkenbergs kommun, nästan innan jag börjat. Såvitt jag minns var det ingen på mitt nya jobb som framförde någon kritik mot detta, varken chefer eller kollegor.

Fantomen som chef

Chef för FO-gruppen var överstelöjtnant Nils E Åkesson, en välkänd profil på regementet som hade fått öknamnet Fantomen, något han var väl medveten om. Hans hund fick ibland följa med husse och kallades av Åkesson för "Devil".

Under övningen var min viktigaste uppgift att koppla ihop förbandets staber med fasta teleledningar genom de tåtar som I 16:s sam-

bandschef "Jocke" Johansson, hängt ut från olika kopplingsskåp runt om i Falkenberg. Själva FO-gruppstaben var förlagd och grupperad i polishusets källare under nio dygn, något vi några år senare fick höra var ett brott mot folkrätten; alltså att samgruppera med polisen.

Det mest dramatiska under övningen inträffade mot slutet. U 137 hade grundstött i Gåsefjärden och hela landet upplevde några dramatiska dygn. Ingen har väl glömt statsminister Fälldins kärva besked till överbefälhavaren Lennart Ljung: "Håll gränsen."

Nu lämnade jag det militära livet, åtminstone för några månader, men nya övningar ägde rum under resten av 1980-talet och jag betade av mina första 170 dagar på reservofficersavtalet. Efter Åkesson blev major Staffan Christiansson chef för FO-gruppen och därefter major Håkan Öberg.

Till Hemvärnet

Den senare var den som ledde mig in på Hemvärnets område. Håkan Öberg blev i mitten av 1990-talet chef för I 16:s hemvärns- och frivilligavdelning. Som sådan fick han administrera sammanslagningen av Ulareds och Falkenbergs hemvärnskretsar. Då det var svårt för de inblandade att enas om en chef från någon av de ingående kretsarna lanserade Håkan Öberg mig som förslag till kretshemvärnschef. Visserligen hade jag deltagit som instruktör vid några större hemvärnsövningar runt 1990 men några djupare kunskaper om Hemvärnets verksamhet hade jag sannerligen inte.

Dock accepterade jag uppdraget och den 1 januari 1997 blev jag chef för Hemvärnet i Falkenbergs kommun. Nu har jag innehaft uppdraget i 24 år, vilket har inneburit många upplevelser, erfarenheter och nya bekantskaper. Numera heter det hemvärnsbataljon i stället för krets och efter sammanslagningar

2004 och 2011 finns det bara en bataljon i Halland med drygt 600 soldater. I hela landet finns 40 bataljoner och cirka 22 000 hemvärnssoldater.

Stora förändringar

Sedan jag gick med i Hemvärnet har det skett stora förändringar i organisation, materiel, övningar och uppgifter. Hallandsbataljonen består av fyra kompanier, stab med ledningspluton, flyggrupp och musikkår. Tre av kompanierna kallas insatskompanier och har egna fordon för att kunna förflytta hela kompaniet upp till 600 km per dygn.

Den som ligger bakom mycket av denna utveckling är förre rikshemvärnschefen Roland Ekenberg som under nästan 15 år verkligen satte sin prägel på Hemvärnet. En annan viktig aktör i Hemvärnets utveckling är Hemvärnets stridsskola i Vällinge utanför Stockholm. Så gott som alla chefer i Hemvärnet, från plutonchef och uppåt, har gått en eller flera kurser där.

De som ingår i en hemvärnsbataljon fullgör minst fyra dygn per år under vår årliga krigsförbandsövning (KFÖ). De flesta gör åtta dygn och bataljonsledningen har 15 avtalsdygn per år. Vår övnings- och utbildningsverksamhet planerar och genomför vi i samverkan med Hallandsgruppen som sedan 1 januari 2020 ingår i Militärregion Väst.

Skyddade flygbas

På senare år har vi övat skydd av flygbas under Aurora 17. På vår KFÖ 2019 förstärktes bataljonen med en av Hemvärnets nya funktionsplutoner, en granatkastarpluton med 12 cm-pjäser. Under 2021 genomför Hallandsbataljonen rikshemvärnschefen insatsövning, under förutsättning att corona inte lägger alltför många hinder i vägen.

Ja, detta var en sammanfattning av min militära bakgrund och erfarenhet. Till vardags



Ännu en ung upplaga av Kjell-Anders Johansson.

arbetar jag som lärare i matematik, biologi, fysik och kemi på en högstadieskola i Falkenberg. Min fru träffade jag på dans i Halmstad 1981. Turligt nog hade hon inget emot att lämna Halmstad för att flytta till Falkenberg. Nyligen har vi firat vår 38:e bröllopsdag och tillsammans har vi två barn och två barnbarn.

Mina fritidsintressen, utöver Hemvärnet, handlar om historia, resor, umgänge med familj och vänner samt byggnadssnickeri. Jag har inrett vinden på vårt fritidshus med två rum, ett projekt som tog fyra år och blev klart sommaren 2020. Det kan tyckas vara en lång tid men om det är något som jag lärt mig från Hemvärnet så är det att förändringar tar tid och kräver tålamod, i synnerhet när det handlar om frivilligarbete.



Kjell-Anders Johansson
Bataljonschef i Hemvärnet



En ung Kjell-Anders Johansson.

Medaljer, plaketter och jetonger

Vårt regemente har, liksom de flesta andra förband i Försvarsmakten, haft en rik flora av medaljer, plaketter och jetonger (de senare främst som idrottspriser).

Märkligt nog har regementet inte haft någon förtjänstmedalj förrän 1996, då Hallandsbrigaden tog fram sin förtjänstmedalj i silver och brons. Plaketter i olika utföranden fick användas i stället för medalj.

Som kuriosum kan nämnas att då idrottsplatsen återinvigdes efter renovering 1958, tilldelades fanjunkare Rootzen regementets plaket "för förtjänstfull insats som arbetsledare". Detta tyder på att plaketter av olika slag användes för olika ändamål som belöning, minne av tjänstgöring med mera.

Regementsmuseet har en silvermedalj instiftad av kulsprutekompaniet 1936 (medaljen skänkt till museet av undertecknad). Jag har aldrig sett någon liknande kompanimedalj vid något annat regemente!

År 1952 hade officerskåren tagit fram plaketter i guld, silver och brons att utdelas enligt kårens bestämmande. Även underofficerskåren och underbefälskåren torde ha haft egna plaketter att utdelas enligt respektive kårs bestämmande.

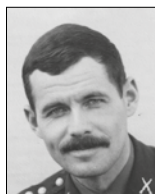
Långt tidigare (med säkerhet 1940) hade regementet en plaket som bland annat utde-

lats för förtjänst. Sannolikt fanns plaketten i brons, silver och guld.

Redan 1909 bildades regementets första idrotts- och skytteförening. Senare kom officerskårens pistol- och fäktklubb samt regementets skytte- och idrottsföreningar. De tre befälskårerna hade även egna pistolskytteklubbbar, samtliga med egna plaketter och prisjetonger. År 1948 var det dags att slå samman skytte- och idrottsföreningarna, vilket medförde behov av jetonger med ny text.

Skytte- och idrottsföreningen hade dessutom en egen förtjänstmedalj, bland annat förlänad regementschefen Nils Juhlin 1968.

Att fullständigt dokumentera alla plaketter och jetonger som använts vid regementet är nog inte möjligt. Till min samling av regementskuriosa tillförs ständigt nya objekt. Här presenteras de mest intressanta varianterna.



Hans Carlsson

Definitioner

Medalj: Myntliknande konstföremål som inte är betalningsmedel.

Plakett: Liten platta av brons, silver, guld eller annan metall, med bild i relief och/eller inskrift.

Jetong: Spelmark eller belöningspenning för flit, skicklighet med mera.



Plakett på träplatta, 70 x 95 mm. Årtalet ärpräglat på plastremsa. Okänt användningsområde.



Plakett 30 x 50 mm. Tillverkning Lagerströms. Gravyr Tylösandsfäktningen 1950. Pistol- och fäktklubben bildades av officerskåren i början av 1930-talet. Fäktningen fick 1946 en särskild sektion i regementets idrottsförening, men tydligen användes plaketten även senare.



Plakett 45 x 70 mm. Tillverkning Westins, Stockholm. Namngravyr till kontraktsprost 1940. Plaketten har sannolikt tillverkats även i silver och guld. Motivet på plaketten återfinns bland annat på ett vykort från beredskapstiden 1939-1945.



Plakett 35 x 50 mm. Tillverkare Westins och Sporrang. Ett exempel på att plaketten haft flera användningsområden. Silverplaketten är graverad som idrottspris 1949. Guldplaketten är tilldelad en underofficer 1963 efter 40 års tjänst vid regementet.



Regementets skyttemedalj med ögla för medaljband, samt regementets idrottsmedalj (den senare graverad 1957).



Förtjänstmedalj i förgyllt silver. Tilldelad överste Nils Juhlin 1968 av regementets skytte- och idrottsförening. Observera att "För förtjänster" ärpräglat i medaljen. Det blåvita medaljbandet användes efter 1952 då regementet fick en ny fana i blått och vitt. Före 1952 var regementets färger svart och gult.



Regementets idrottsmedalj. Graverad 1 pris 1945.



Plakett 52 x 72 mm. Tillverkning Sporrang. Numrerad (nr 123). Gravyr 1991 till kretshemvärnschef. Namngravyr på framsidans nedre del (dold på fotot). Torde finnas även i silver och förgylld variant. Plaketten kan årtalsbestämmas till 1975-2000.



Regementets skytte- och idrottsförenings prisjetonger. Diameter 35 mm, ej tillverkarmärkta.



Minnesjetong
vid regementets
300-årsjubileum
1924. Diameter
42 mm. Ingen
tillverkarstämpel.
Gjutverket skall
finnas i regements-
museets samlingar.
Bronsvarianten
tillverkades i stor
upplaga. Silvervari-
anten är i stämplat
silver och är svår
att finna i dag. Troli-
gen liten upplaga.
Plaketten bör finnas
i en förgylld variant
i mycket liten upp-
laga.



Minnesjetong, diameter 35 mm. Den sista i en rik flora av medaljer och plaketter.



Ny garnisonspastor

Den 1 september tillträdde Jonas Hagård som ny garnisonspastor på Halmstads garnison. I samverkan med Halmstads församling finns nu en planerad utökad närvaro av pastor parallellt med garnisonens tillväxt de kommande åren. Från och med 2025 räknar man med att garnisonen har en pastor med tjänsten på heltid förlagd hos förbanden. Jonas skriver här om sin roll och bakgrund.



Korum 13 november 2020.

På sätt och vis innebär tjänsten ”att komma hem” för mig. Jag är uppvuxen i Halmstad och minns till exempel tillbaka till uppvisningsdagarna på både I 16 och F 14 under barndomen.

Nu är det tjugo år sedan jag flyttade från Halmstad och mycket har förändrats, både på garnisonen och i staden för övrigt. Jag prästvigdes för Göteborgs stift 2008 men har de senaste elva åren verkat i Växjö stift, senast som kyrkoherde i en församling utanför Ljungby.

Försvarsmakten är i en expansiv fas där jag hoppas kunna få bistå med min kompetens och mina resurser. Sedan ett tag har dialog förts med Halmstads församling om att utöka pastorstjänsten. Under en tid där

värnpliktskullarna ökar är tanken att pastorn också får en tydligare plats i grundutbildningen. Huvuduppgiften för pastorn kvarstår; att utöva själavård för garnisonens personal.

Därtill kommer mångahanda uppgifter kring veteranstöd, soldathemmets verksamhet, undervisning och korum. Min förhoppning är att jag vid rätt tid för rätt individ kan få bära hopp och tröst, glädje och uppmuntran.



Jonas Hagård
Garnisonspastor

Ny hinderbana

I ganska precis 50 år stod den, i alla fall på senare tid blåvita hinderbanan, som ett monument och som ett första tecken för besökare om att vi närmar oss ett militärt område.

Under de åren som jag har jobbat på idrottsavdelningarna inom Halmstads garnison har jag hört åtskilliga historier kring denna bana, de flesta dock av det dråpligare slaget. Jag vet att de flesta som passerat I 16:s och sedermera Lv 6 grindar har någon form av relation till denna. Det var därmed med visst vemod och olust som jag var med och såg den rivas för ganska precis ett år sedan nu.

För att backa bandet något började egentligen hela den här processen när dåvarande regementschefen, överste Anders Svensson,

tog sig an uppdraget att arrangera VM i militär femkamp. Frågan hade gått från Högkvarteret/FMIF till Halmstad och Lv 6, eftersom man gjort bedömningen att Lv 6 dels hade infrastrukturen, dels kompetensen att ro i land denna typ av arrangemang.

Rätt mått?

Vi hade ganska tidigt fått höra av de aktiva femkamparna inom Försvarsmakten att "det kunde vara något hinder på hinderbanan som inte stämde helt med måtten och behövde

justeras, men i övrigt var den OK." När vi väl tog oss för att kontrollera detta och gick igenom hinder för hinder med måttband och tumstock i ena handen och tävlingsreglementet i andra så visade det sig att sanningen var någon helt annan. Det var ett hinder av tjugo som stämde enligt reglementet – de övriga var antingen för höga, för låga, för långt mellanrum, för kort mellanrum, inte tillräckligt djupt och så vidare.

Hur svårt kan det då vara att bygga en hinderbana? Ja, har man aldrig gjort det tidigare så kan det faktiskt vara hur svårt som helst! Det finns ett reglemente som anger vilka mått banan och banans hinder ska ha, men det finns inget företag som tillverkar hinder eller har "något på hyllan".

Det finns heller inte något i reglementet som nämner hållfasthetsnormer, differenser, strukturer och material på hinder, storlek på betongfundament, lämplig lutning på underlaget för vattenavrinning och hur detta påverkar hinderkonstruktionerna, med mera.

Studiebesök

Vi fick göra en studieresa till Österrike för att bevittna en internationell femkampstävling. Där hade vi tid att i detalj studera och fotografera varje hinder. Vi undersökte vilka konstruktioner de valt så att vi kunde plocka hem detta som underlag till en diskussion med konstruktörerna.

Ganska snabbt kom vi fram till att hållbarhet, låg skaderisk (halkfria ytor, EU-godkänd fallsand), underhållsfrihet (betong, galvaniserat stål, asfalt) och snabbhet skulle bli ledorden i bygget. Sakta men säkert började banan växa fram under årets första månader med markarbeten och fundamentgjutningar i olika steg, för att slutligen få sin asfaltbeläggning innan hindren kunde monteras.

Parallellt, och kanske lite i skymundan, har även Kvarnbackens gamla lutande fotbolls-

plan, som ligger granne med hinderbanan, byggts om till att nu inrymma sex fasta banor för handgranatkastning. Då pratar vi alltså om grenen handgranatkastning som inryms i den militära femkampen. Det är speciella tävlingsgranater, läs järnklumpar, på 550 gram som kastas mot ringar på olika avstånd, samt även avslutningsvis längdkastning.

Även detta ett ganska omfattande arbete som bland annat har inneburit att en hel del jordmassor fått läggas på plats för att jämna ut ytorna. Betongkastbås har tillverkats och även 45 ringar som tillverkats och mätts in på plats.

Flyttas till 2021

Som de flesta säkert vet ställde pandemin in den till sommaren 2020 planerade VM-tävlingen. Lv 6 förbereder sig nu för att arrangera militära VM sommaren 2021 i stället. I och med detta arrangemang och den nya infrastrukturen, tar Lv 6 över stafettpinnen från P 7 som fadderförband för militär femkamp.

Som ett led i detta gör vi även en nysatsning och utbildar våra instruktörer på bred front i hur man tränar militär hinderbana på ett säkert och effektivt sätt. Om 50 år hoppas vi fortsatt få höra skrönor om hur hårt det var och hur trött man blev av den militära hinderbanan på Lv 6.

Just det! Den nya hinderbanan, med de konstruktioner och material som valts, är faktiskt "specad" för att hålla i 100 år framöver, så det hinner passera många värnpliktskullar över det irländska bordet och skapas många nya vältränade luftvärnssoldater.

Jesper Lindberg

Friskvårdsledare Lv 6



FOTO: ANTON NIKLASSON

Den färdigställda hinderbanan.

Ett tragiskt minnesmonument

På Västra Kyrkogården i Halmstad finns ett gravkvarter, som speglar en tragisk händelse från 1915. Sex soldater från dåvarande Kungliga Hallands regemente dog tragiskt i hjärnhinneinflammation (meningit) under mars och april.



Då rädslan var stor för sekundärsmitta, skedde begravningen tämligen omgående. Man vågade inte ens transportera soldaterna till deras respektive hemort.

Jag upplevde själv som kompanichef en liknande epidemi på I 16 i början av 1980-talet, med tragisk utgång även då.

Tidens tand har nött! Lava och alger har vuxit på gravmonumentet, som består av sju olika delar. Dåtidens cementmaterials bästföredatum gick säkert ut redan på tjugotalet, varför tyngdlagen fick ersätta. Minsta stöt av trädgårdsfordon eller motsvarande kunde innebära, att den så kallade domino-effekten hade raserat gravmonumentet.

Framlidne kollegan Jan Dorf och jag besökte kyrkogårdsförvaltningen hösten 2018 och blev då informerade om bland annat gravmonumentets kulturhistoriska värde. Av tre nivåer ligger detta på den högsta.

Då förvaltningen ansvarar för säkerheten på kyrkogårdar enligt en lag från 2012, gjordes kontroll av säkerheten. Konsult under-

sökte och fastställde snabbt att något måste göras, inte minst av säkerhetsskäl. Kostnaden skulle uppgå till 30 000 kronor.

Vårt gamla regemente svarade för kostnaden av skötsel fram till 2000, varefter Luftvärnsregementet välvilligt tog över ansvaret.

Firman Yster Construction – specialist på gravvårdar – utförde arbetet med att dubba ihop de sju olika delarna.

Vid min kontroll under hösten undrade jag om något hade gjorts. Ingen dubb syntes eller annat arbete. Det var förstås meningen.

Gravmonumentet är nu säkrat och endast finishen återstår, något som kamratföreningen kommer att utföra under 2021.

Gunnar Ohlsén
*F d officer
vid I 16 och IB 16*



Soldathemmet i Halmstad

Halmstads Soldathem har – likt hela världen – haft ett väldigt märkligt år, men till skillnad från många andra verksamheter har vi lyckligtvis haft en ökning av besök.



FOTO: ANNELIE SVENSSON

I väntan på att få komma in på soldathemmet?

Det har framför allt varit att serva den militära personalen vid Halmstads garnison. Öppettider på kvällar och helger har utökats eftersom våra rekryter bara fått åka hem var fjärde vecka. Deras rörelseområde har också varit begränsat, så Soldathemmet har varit en rekreationsplats för många värnpliktiga. Vid krissituationer ser vi verkligen hur viktiga soldathemmen runt om i landet är.

Vi har fått ändra om och tänka om, framför allt när det gäller säkerheten mot smitta. Handtvätt är entrébiljetten, sitta max tre vid borden, ingen får plocka själv ur smörgåsdisker, hålla goda avstånd och så vidare. I det stora hela har det fungerat väldigt bra. Anpassning har varit fokus och vi har hela tiden följt Folkhälsomyndighetens restriktioner.

När pandemin härjat som värst har vi stängt all annan verksamhet. Kamratföreningar och

andra aktörer samt allmänheten har inte fått besöka oss som vanligt. Givetvis har det inte varit optimalt för någon men för att kunna vara noga med att inte sprida smitta har vi fått ta en del tuffa beslut.

Aktiviteter, utbildningar och föreläsningar har vi fått skjuta till framtiden, som vi hoppas ser ljusare ut.

Soldathemmet i Halmstad arbetar nära Svenska kyrkan. Vi har under hösten välkomnat vår nye garnisonspastor Jonas Hagård, som är en stor tillgång för vår verksamhet.

Annelie Svensson
*Verksamhetschef
Halmstads Soldathem*



"Jag tar befälet"

Ny chef för Luftvärnsregementet och Halmstads garnison

Arméchefen, general Karl Engelbrektson, har lämnat över ansvaret för Luftvärnsregementet och Halmstads garnison från överste Anders Svensson till överste Mikael Beck. Chefsbytet skedde den 6 november 2020 vid en högtidlig ceremoni på kaserngården.

Ceremonin genomfördes traditionsenligt. Det formella chefsbytet skedde när Anders Svensson återlämnade standaret till arméchefen, som sedan lämnade över det till Mikael Beck.

Anders Svensson underströk i sitt avskedstal att det viktigaste på Luftvärnsregementet är alla personer som arbetar här och allt hårt arbete som gjort det möjligt att genomföra verksamheten och påbörja den stora omväpning som luftvärnet nu genomför. Han riktade även ett tack till samarbetspartners och kamratföreningar.

Som av en händelse tittade solen fram en kort stund när arméchefen höll sitt tal, vilket

ju var passande eftersom Anders Svensson brukar säga att solen alltid skiner över Halmstad och Luftvärnsregementet.

Karl Engelbrektson hyllade Anders Svenssons långa och goda ledarskap.

– Ledarskap ska mätas i resultat och Luftvärnsregementets resultat är mycket gott, sade han.

Han hyllade även Anders Svenssons och hela regementets lösningsorienterade inställning, och Svenssons förmåga att matcha fram nya höga chefer. Mikael Beck är en av dem.

Beck har varit såväl kompani- som bataljonschef på Luftvärnsregementet, har arbetat utomlands och i arméns högsta ledning.



Standaret överlämnas.



FOTO: JESSICA KRANTZ

Påanmälan inför arméchefen i Karl Johan-rummet på officersmässen.

– Ni får en chef som vet hur armén fungerar. Jag känner mig mycket trygg i och hedrad av att lämna över regementet i dina händer, sade Karl Engelbrektson.

Mikael Beck tackade Anders Svensson, bland annat för hans oerhörda personliga engagemang, och återkom till den expansiva period luftvärnet befinner sig i. Även Mikael Beck lyfte fram medarbetarna.

– Vår militära profession är ett expertisområde som består av alla medarbetare vid förbandet, oavsett yrkeskategori. Innebörden av detta är att värnpliktiga, anställda gruppchefer och soldater, specialistofficerare, taktiska officerare och civila – alla kommer att vara en del i den fantastiska utveckling vi nu genomför och skall genomföra de kommande åren, sade han.

Avtackning för Anders Svensson

Efter ceremonin träffades huvudpersonerna för att signera chefsöverlämningen och för att göra på- respektive avanmälan på regementet. Därefter skedde en avtackning som

på grund av corona enbart hade ett fåtal deltagare. Anders Svensson tackade sina närmaste medarbetare, regementsförvaltare Per Ljungnér och chefssekreterare Lena Mattsson. Anders Svensson fick själv ta emot gåvor från bland andra arméchefen, som överräckte en tavla.

Utnämning till överste

Tidigare på dagen utsåg arméchef Karl Engelbrektson Mikael Beck till överste under en mindre ceremoni på officersmässen.

– Det är en stor ära att få beförda dig, Mikael Beck. Du har varit en nära medarbetare och nu blir du en av de yngsta överstarna i armén, sade Karl Engelbrektson.



Jessica Krantz
Kommunikationschef

Garnisonens historia

DEL 3

Vi har nu i berättelsen om garnisonens historia kommit fram till modern tid. Första avsnittet slutade med 1950-talet. Detta avsnitt kommer att beröra perioden 1960-talet till och med 1980-talet.

Med hänsyn till det begränsade utrymmet kommer historien att beskrivas skissartat, och olika skeden och episoder kan säkert bli föremål för mera djupgående artiklar. Vi är nu också framme i en tid där många av tidningens läsare känner igen sig, och har egna upplevelser, som kan komplettera en framtida historieberskrivning.

De tre årtionden som denna artikel avhandlar har varit mycket omvälvande i garniso-

nens historia. Det rör sig om stora förändringar och ett ständigt hot om nedläggning av garnisonen eller delar av densamma. Inom alla verksamheter i garnisonen har det skett en omfattande organisations- och teknikutveckling som i hög grad påverkat verksamheten.

En fråga som dock genomgående återkommer är markfrågan som i många politiska beslut varit avgörande för garnisonens framtid.



Flygbild från omkring 1985 över I 16.

FOTO: TOM MANHÖF



FOTO: BERNDT BERNDTSSON

Övningsledning i slutet av 1960-talet.

1960-talet

När vi går in i 1960 består garnisonen för första gången av tre förband: Hallands regemente (I 16), Infanteriets kadett- och aspirantskola (InfKAS) och Hallands flygkår (F 14). Garnisonen får genom det försvarsbeslut som är under genomförande en tydlig profil som skolgarnison.

VU-60-systemet som reglerar utbildning av värnpliktiga och krigsförband ger också en tydlig styrning av såväl grund- som repetitionsutbildning. De skolor som är lokaliserade till Halmstad är en aktiv del av detta.

Flygverksamheten vid F 14 är nedlagd och flottiljen har genom detta blivit bildligt vingklippt. Samtidigt utgör de skolor som nu förläggs vid F 14 en central del av flygvapnet. Man kan säga att F 14 blir hela flygvapnets angelägenhet.

Tillkomsten av InfKAS och flygvapenskolorna bidrar också positivt till Halmstads utveckling. Eleverna från hela Sverige blir

kunder i såväl köpenskapen som i nöjeslivet. Antalet hotellnätter ökar radikalt när det behövs förläggning av elever och besökande till skolorna.

Ett annat inslag som är nytt är de kadettbaler som hålls för såväl arméelever som flygvapenelever.

På krigsförbandssidan sker en stor förändring. I 16 blir enbrigadsregemente och Hallandsbrigaden (IB 46) moderniseras. Rörligheten ökar genom att cyklar tillförs alla förband. Modern vapenutrustning tillkommer såsom pansarvärnspjäs 1110, kulspruta m/58, ett moderniserat granatgevär m/48, ny sambandsutrustning med mera.

Hästarna har försvunnit ur organisationen och rörligheten har ökat genom den stora mängd traktorer som tillkommit. På fordonsidan införs terrängbil 903 ("Valpen") i olika versioner. Ytterligare modernisering sker när brigadens krigsförband efter hand omorganiseras till organisation 66R.

I samband med InfKAS etablering i Halmstad genomförs ett omfattande byggnadsprogram. Den gamla mässbyggnaden rivs och nya skolbyggnader, kadettmäss och markententeri byggs. Kasern 1 renoveras för att ge förläggning av hög standard för aspiranter och kadetter.

1970-talet

Under 1970-talet sker stora omvälvningar i såväl krigs- som fredsorganisationen. Även i personaltjänsten sker stora förändringar.

För att ta personalfrågorna först. En stor reform är att den tidigare differentierade pensionsåldern för militär personal ändras till en gemensam pensionsålder på 60 år. En annan förändring är den gradreform som genomförs 1972 och som ändrar och moderniserar de urgamla begreppen underbefäl, underofficerare och officerare till plutonofficerare, kompaniofficerare och regementsofficerare.

För garnisonens del är den stora reformen OLLI (Omorganisation i lägre regional och lokal instans), som genomförs 1975, en genomgripande förändring av såväl krigs- som fredsorganisationen. Regimentet döps om till I 16/Fo 31 och får nu även ett territoriellt ansvar för Fo 31 (Hallands län).

Uppgifterna ökar. Nya krigsförband tillkommer med materiel- och mobiliseringsansvar. Regementsstaben organiseras för att lösa de sedvanliga uppgifterna i fred men också för att vara försvarsområdesstab i krig. Uppgifterna att vara en del av totalförsvaret ställer krav på en utökad samverkan med det civila samhället. Samverkan med såväl länsstyrelse som landsting och kommuner kommer att stå i fokus. För fredsorganisationen är dock det dagliga arbetet med att utbilda värnpliktiga avsedda för IB 46 den viktigaste uppgiften.

Vid sidan om alla förändringar som genomförs var kanske den mest synbara för-

ändringen att regementschefen överste Lage Wernstedt befordras till överste av första graden i sin nya roll som regementschef tillika försvarsområdesbefälhavare.

För garnisonens del innebär OLLI att regementschefen får ett tydligare ansvar som garnisonschef. Mer samordning skall dock komma senare.

I samband med att OLLI genomförs effektiviserar också förrådsverksamheten genom att ett stort antal mindre och slitna förråd rivs. En ny förrådsbyggnad uppförs och kan tas i bruk 1976.

För F 14:s del fortsätter etableringen av skolverksamheten. Den tydliggörs genom att Hallands flygkår går i graven 1972 och omorganiseras till Flygvapnets Halmstadsskolor. Verksamheten omfattar nu huvuddelen av flygvapnets centrala skolor varav de största är Basbefälsskolan och Flygvapnets tekniska skola. F 14 utbildar mer än 500 elever per år, i huvudsak fast anställd personal men även en liten del värnpliktiga. Verksamheten är mer omfattande än den var som flygande flottilj.

Flygbullret har inte tystnat fullt ut på flottiljen. Den civila flygtrafiken ökar efter hand men även den militära är relativt omfattande, inte minst genom de flygplan som utnyttjas i den tekniska utbildningen, men också genom olika transporter av såväl personal som materiel.

För brigadens utbildning sker en revolution genom införandet av organisation 77. Den kära cykeln och traktorn går i graven och brigaden motoriseras. Nya fordon tillförs i form av terrängbil 11, 13 och 20 samt bandvagn 206. För tyngre transporter tillkommer terrängbil 30 och 40. Det är fascinerande att uppleva att dessa fordon fortfarande, 45 år senare, är i drift.

InfKAS har en omfattande verksamhet. Aspirantutbildningen omdanas och blir två kurser, Aspirantskola 1 och Aspirantskola 2.

Aspirantskola 2 genomförs på hösten då det inte finns tillgång till övningstrupp på I 16, varför en stor del av utbildningen genomförs vid I 2 i Karlstad. Reservofficersutbildningen utökas genom att den raka reservofficerskursen införs. Utbildning genomförs nu i en följd under ett skolår och inte bara uppdelad på sommarkurser.

Samtidigt som verksamheten på garnisonen blomstrar tornar mörka moln upp sig på himlen. Redan på tidigt 70-tal börjar garnisonen att ifrågasättas och bli föremål för diskussion för nedläggning. Så tidigt som 1972 finns också ett förslag att flytta Lv 6 från Göteborg till Halmstad och lägga ner I 16.

Hela bakgrunden till nedläggningsförslagen kan nog sammanfattas i ett ord, övningsfälten. Från centralt håll, såväl från armbéledningen som från politiken, framförs att garnisonen i Halmstad har för dålig tillgång till övnings- och skjutfält. Inte minst perspek-

tivet av en framtida ytterligare mekanisering skapar ett större behov av övnings- och skjutfält.

I början av 1970-talet disponerar garnisonen ett antal mindre fält och skjutbanor som dessutom är ganska utspridda.

Handövningsfältet på Galgeberget med tillgång till den kommunala marken är närövningsfält. Skjutbanorna utnyttjas i första hand av I 16 och InfKAS.

Nyårsåsen, ett i sammanhanget ganska litet skjutfält, utnyttjas för stridsskjutning av alla garnisonens enheter.

Ringnäs utnyttjas en stor del av året av Lv 6 för luftvärnsskjutning, och på lediga tider av garnisonens övriga förband.

Skedalaheds slitna läger används för förläggning av grundutbildningsförband i samband med renoveringar av kasernerna och av repetitionsövningsförband. Skjutbanan nyttjas och förvaltas huvudsakligen av F 14.



F 14, tidigt 1980-tal. Fotot är hämtat från "Flyget i Mickedala – F 14 50 år".

Tönnersjömålet med skjutfältsförvaltning i Viltrabygget är det gamla bombmålet från tiden då F 14 var en bomb- och senare attackflottilj. Fältet utnyttjas nästan uteslutande av F 14. Tönnersjömålet, som de facto inte ligger i Tönnersjö, har uppenbarligen fått sitt namn av att Tönnersjö kyrktorn användes som navigationspunkt i samband med inflygning mot bomb- och skjutplatsen.

Skjutfältfrågan blir nu en ödesfråga för garnisonens överlevnad och föremål för en omfattande utredning som till slut bottnar i förslaget att inköpa Mästocka skjutfält. I denna fråga är hela bygden involverad – Halmstads och Laholms kommuner, landstinget och länsstyrelsen. Inte minst genom landstingets goda vilja att utnyttja sin mark till markbyten för de lantbrukare som tvingas att sälja sin mark och flytta kan frågan lösas framgångsrikt för garnisonen. Det nya skjutfältet kan slutligen inköpas och invigas 1984.

1980-talet

Ytterligare ett intensivt och omvälvande årtionde väntar. Ett årtionde med stora förändringar och ett ständigt hot om nedläggning av garnisonen och delar av densamma. Samtidigt ett årtionde med framtidstro, modernisering och utveckling av garnisonen.

En central fråga som på ett avgörande sätt påverkar hela garnisonen är den nya befälsordning som införs 1983, i dagligt tal kort benämnd NBO. Förändringen innebär att alla yrkesbefäl blir officerare i samma kår och utbildningen till yrkesofficer blir enhetlig. För garnisonens del medför det stora förändringar i och med att InfKAS förändras till Infanteriets officershögskola. Flygvapnets officershögskola tillkommer och inordnas i F 14.

Utbildningen vid officershögskolorna blir mer akademisk även om givetvis de militära ämnena dominerar. En väsentlig del i officersutbildningen är naturligtvis ledarskaps-

utbildningen och där genomförs radikala och omdiskuterade förändringar. Ett centralt inslag i ledarskapsutbildningen är de så kallade UGL-kurserna (Utveckling – Grupp – Ledare). Så här i efterhand kan man nog säga att det är mycket experimenterande med nya idéer. Idéer som inte alltid vinner höga chefers gillande. Bland annat kallar dåvarande infanteriinspektören UGL-kurserna för ”svartkonst” i samband med ett besök vid InfOHS.

Det skall dock sägas att utfallet av UGL-kurserna är mycket gott och att tekniken även sprids till det civila samhället. UGL är ännu i dag en utnyttjad metod inom ledarskapsutbildning såväl inom Försvarmakten som i det civila samhället. I och med InfOHS och FOHS tillkomst och lokalisering till Halmstad bedrivs nu en väsentlig del av hela den svenska officersutbildningen i Halmstad.

En förändring i den nya yrkesofficersutbildningen är att alla elever är anställda och uppbär lön och traktamente. Ett förhållande som medför att eleverna spenderar en del av sina tillgångar i Halmstads handels- och nöjesliv, men också bidrar till ett ifrågasättande bland redan anställda om det rimliga i att försvarets redan knappa penningpung utnyttjas till löner och traktamenten för kadetter.

Beträffande grund- och repetitionsutbildningen har nu VU-60-systemet fått fullt genomslag. Krigsförbanden, såväl brigaden som lokalförsvarfsförbanden, övas i teorin vart fjärde år och grundutbildningen drivs målmedvetet mot kommande placering i krigsförband. I praktiken medför dock den dåliga försvarsekonomi att det blir hack i verksamheten. Krigsförbandsövningar ställs in eller begränsas.

Dock genomförs ett stort antal övningar under 80-talet. Alla brigadens förband och huvuddelen av lokalförsvarfsförbanden övas. Krigsförbandsövningarna berör dock endast



FOTO: K-G EKSTRÖM

Stabs- och förvaltningsbyggnaden (1984).

I 16 och arméförbanden. På grund av sin struktur som skolförband bedrivs inga krigsförbandsövningar vid F 14.

Omorganisationen till Org 77 är genomförd och all utbildning därmed mekaniserad. Den första krigsförbandsövningen i den nya organisationen genomförs 1983 med 2. bataljonen ur IB 46. Huvuddelen ur IB 46 genomför krigsförbandsövning 1986. Denna övning övergår sedan i den stora försvarsmaktsövningen Väst 86, som delvis bedrivs i norra Halland och med slutstrider i Göteborg.

Man kan nog säga att förra delen av 80-talet är en mycket positiv period för garnisonen. Övningsverksamheten är omfattande vid alla garnisonens enheter. Inte minst på flottiljornrådet genomförs en omfattande byggnadsverksamhet, såväl nybyggen som renovering av befintligt byggnadsbestånd. På regementsområdet tillkommer 1983 byggnad 147. Den så kallade stabs- och förvaltningsbyggnaden kommer att inrymma såväl materielenheten som personalenheten.

Under denna period tas de första stegen mot en tydligare garnissonssamordning. Det är uppenbart att flera verksamheter som be-

drivs parallellt på ömse sidor av Galgberget kan effektiviseras i en gemensam organisation. Man kan dock så här i efterhand konstatera att intresset är störst på armésidan. Många av förslagen till förändringar möts med skepsis från flygvapensidan, men stenen är i rullning.

Under senare delen av 80-talet kommer försvarets ekonomi åter i blickpunkten. Ett nytt försvarsbeslut fattas av riksdagen 1987. Redan året därpå uppdagas det att beslutet är gravt underfinansierat. Dåvarande försvarsministern Roine Carlsson tillsätter försvarsmaktsutredning 88, i dagligt tal FU 88. En utredning som i högsta grad kommer att beröra och påverka garnisonen.

Garnisonen hamnar nu åter under lupp. Ganska snart visar det sig att F 14 med dess skolverksamhet är lite berört av frågan. Däremot granskas I 16 hårt och där är åter övnings- och skjutfältfrågan central. Regimentets belackare dömer ut befintliga övningsfält, de håller inte måttet i en framtida allt mer mekaniserad organisation. Som vanligt under en sådan process slits personalen mellan hopp och förtvivlan och ryk-



FOTO: ARKIV

Terrängbil 11 och bandvagn 206 (1989).

tesspridningen är omfattande. I 16 och dess förutsättningar jämförs med övriga förband i södra och västra Sverige. ”Pajkastningen” såväl inom Försvarsmakten som mellan lokala politiker är omfattande.

I november 1989 lägger slutligen försvarsminister Roine Carlsson sitt förslag som blir i huvudsak positivt för garnisonen. I 16/Fo 31 får vara kvar med sina krigsförband, F 14 lämnas orört men InfOHS föreslås flyttas till Linköping/Kvarn.

Källor

Kungl Hallands regementes historia 1962–2000

Hallands Regemente och Hallandsbrigaden Biografiska uppgifter 1974–2000

Infanteriets Officersutbildning i Halmstad 1962–1993 Minnesskrift

Flygvapnet i Mickedala F 14 – 50 år

Man kan säga att trots förlusten av InfOHS går nu garnisonen stärkt in i 90-talet. F 16 med alla investeringar har uppenbarligen en stark ställning och I 16 har lyckats bevisa att utbildningsbetingelserna i jämförelse med andra förband är tillräckligt bra. Bläcket på beslutet hinner dock inte torka förrän det uppdagas att försvaret trots de omfattande förändringarna i FU 88 är underfinansierat. Ytterligare förändringar och åtstramningar kommer att krävas inom de kommande åren.

Händelseutvecklingen på 90-talet och in på det nya seklet får vi återkomma till i nästa artikel.

Anders Sträng

F d major vid Hallands regemente



FN:s ARBETE STÄNDIGT AKTUELLT

I år är det 75 år sedan Förenta Nationerna (FN) bildades.

Den 24 november varje år genomförs FN-dagen världen över för att minnas att FN-stadgan trädde i kraft just detta datum 1945.

På grund av covid-19 blev årets firande anorlunda. I Norre Katts park skedde en anpassad men värdig ceremoni med kransnedläggning. Representer från Militärhögskolan, Luftvärnsregementet, Försvarsmaktens tekniska skola och Hemvärnet deltog.

Lars Lindén, stabschef vid MHS H, inledde ceremonin med ett tal där han betonade att FN:s arbete för fred och mänskliga rättigheter än i dag, mer än 70 år senare, är ytterst aktuellt och att svenska insatser gör skillnad:

– Jag har mött människor på Balkan och i Afrika som har tackat oss svenska soldater för att de fortfarande är i livet.

Efter kransnedläggningen avslutades cere-



FOTO: ANNA ELDHOLM

monin med en stunds tystnad och eftertanke för att hedra de som tjänstgjort och inte återvänt med livet i behåll efter FN-uppdrag.

Sofia Svensson
Militärhögskolan Halmstad



VETERANDAG I NY TAPPNING

Fredagen den 29 maj uppmärksammades Veterandagen som sig bör.

I år var det dock i en annan tappning med anledning av pandemin. Ceremonin hölls i Norre Katts park vid minnesstenen. Ett fåtal representer från Militärhögskolan Halmstad, Luftvärnsregementet och Försvarsmaktens tekniska skola var där för att genomföra ceremonin.

I vanliga fall bjuds allmänheten in för att närvara men i år blev det en inbjudan till en social medie-kanal då ceremonin livesändes via FMTS Facebook-sida.

Chefen för Försvarsmaktens tekniska skola, överste Annelie Vesterholm, höll ett tal och hyllade alla som på olika sätt bidragit i insatser för fred. En särskild tanke sändes till



FOTO: IDA NYLANDER, FMTS

de som gjorde den yttersta uppoffringen och som aldrig kom åter från insatsen.

Efter talet var det den traditionsenliga kransnedläggningen, som följdes av en tyst minut.

Åsa Eriksson
Kommunikatör



En reflektion om att vara kvinna på en mansdominerad arbetsplats

I juni 2020 tog jag examen från det högre officersprogrammet, HOP12, efter två års studier. Studierna omfattade huvudämnet krigsvetenskap, med fokus på teoretiska studier om vad krig är, hur krig kan definieras, vad begreppet flexibilitet innebär samt hur de "nya" krigen i form av hybridkrigföring och inblandning av artificiell intelligens påverkar synen på krig som fenomen.

"Operativ effekt" har varit ett ständigt närvarande begrepp, och kopplat till kursmålen om att få ökad förståelse för genderperspektivet studerade vi även kvinnornas inträde i Försvarsmakten i slutet av 1900-talet ur ett militärhistoriskt perspektiv.

Huruvida utbildningen förberedde mig väl på att vara bataljonschef får framtiden utvisa. Det jag inte var förberedd på var det såväl interna som externa fokuset på mig som kvinna och bataljonchef. Det mediala intresset var överraskande! Jag var medveten om att jag skulle komma att vara den första kvinnan på Lv 6 som tillträdde tjänsten som bataljonchef, men för mig var det något som inte skulle ställas i centrum vid mitt tillträde.

Min erfarenhet är att jag, och många kvinnliga kollegor, inte vill ha uppmärksamhet för att vi är just kvinnor. Snarare tvärtom då vi upplever att vi sticker ut tillräckligt med anledning av att vi är i minoritet, så mer uppmärksamhet undanbedes ofta. Dock inser jag att det faktum att jag är bataljonchef och kvinna, dessutom den första på Lv 6, är något som Försvarsmakten och Lv 6 kan använda som ett verktyg i sitt arbete att rekrytera fler kvinnor till Försvarsmakten.

Jag brukar göra en jämförelse... Jag har kollegor som innehar vissa förmågor, till exempel pansarterrängbilsinstruktör, spräng-

instruktör eller vapenstationsinstruktör. Dessa officerare använder vi som verktyg för att utbilda soldater, inte bara i Halmstad, utan de ses som en resurs som kan användas i hela riket, ibland under längre tid – ibland emot deras egna önskemål. Allt för att nå uppsatta mål!

Fler kvinnor – ökad effekt

På samma sätt ser jag att jag är ett verktyg i arbetet att nå målet att öka antalet kvinnor i Försvarsmakten i syfte att öka den operativa effekten – även om det ibland är mot mina egna önskemål om att exempelvis delta i massmedier.

Erfarenheter av att vara kvinna på en mansdominerad arbetsplats som Försvarsmakten, finns det troligtvis lika många som det finns kvinnor i Försvarsmakten. Jag kan endast uttala mig om mina erfarenheter, vilka är av övervägande positiv karaktär – samtidigt som jag tyvärr är väl medveten om att många av mina kvinnliga kollegor inte har samma positiva uppfattning.

Till absolut största del är erfarenheten att min arbetsplats utgått från min kompetens och förmåga, inte utifrån att jag är kvinna. Jag upplever att jag fått samma förutsättningar till karriär och utveckling som mina manliga kollegor, men självfallet finns det

individer som visat mig att de inte tycker att kvinnor skall vara i Försvarsmakten.

Detta inträffade främst under värnplikten och på officershögskolan i form av uttalanden om att vi kvinnor inte är lämpliga som officerare eller att jag som kvinna aldrig kommer att kunna lösa min krigsuppgift lika bra som en man.

Okunnig hantering

Som anställd officer har jag inte upplevt sådana uttalanden, men i stället har jag upplevt rent felaktig hantering av mig som kvinna kopplat till graviditet eller föräldraledighet. Dessa exempel har då handlat om ren kompetensbrist, såsom att det av min högre chef vid flera tillfällen uttrycktes att jag inte skulle få bra prestationsvärdering eftersom jag varit gravid, eller att jag inte kommer att få RALS då jag var föräldraledig.

För att återkoppla till om studierna förberedde mig väl för tjänsten som bataljonchef ser jag det på två sätt – direkt och indirekt. I mitt direkta utövande upplever jag det oklart om studierna gjort mig till en bättre luftvärnsbataljonchef. Jag har inte ökat mina kunskaper om strid mot luftmål eller taktisk kunskap om hur vi nyttjar de nya luftvärnssystemen. Det får jag omhänderta "on job training".

Däremot har studierna indirekt givit mig ett mer kritiskt förhållningssätt. Detta gör att jag oftare ifrågasätter vad vi gör, hur vi gör det och vilka resurser vi avdelar för olika mål. Det kritiska förhållningssättet har även närt mitt kreativa sinne vilket i sig gör att jag försöker hitta okonventionella lösningar på gamla problem.

En utmaning

Det kritiska förhållningssättet, tillsammans med den militärhistoriska utbildningen om kvinnors inträde i Försvarsmakten, har gjort att jag oftare reflekterar över utma-



Sofia Westermark.

ningen att vara en minoritet på arbetsplatsen. Jag behöver också vända det kritiska förhållningssättet inåt mig själv. Bara för att jag haft förmånen att i stort sett enbart ha positiva erfarenheter av att vara kvinna på en mansdominerad arbetsplats, så kan jag inte förutsätta att alla har samma erfarenheter som jag. Erfarenheter är en viktig utgångspunkt när en individ fattar beslut, framför allt när man fattar beslut under stress.

När det kommer till beslut som rör åtgärder för att öka antalet kvinnor i Försvarsmakten måste jag således säkerställa att jag även omhändertar fler erfarenheter än mina egna. Framtiden får även här påvisa huruvida jag som bataljonchef kommer att lyckas påverka Försvarsmaktens mål om att öka antalet kvinnor – allt i syfte att öka den operativa effekten.

Sofia Westermark
Överstelöjtnant Lv 6

Garnisons- och luftvärnsmuseet i Halmstad byter namn och lokaler

De närmaste åren kommer det att hända mycket på Garnisons- och luftvärnsmuseet i Halmstad. Något som vi redan har bestämt oss för är att byta namn.

Sedan museet flyttade ut från regementsområdet för ett tiotal år sedan har det i ökande grad inriktat sig på besökare ur allmänheten utan tidigare militär erfarenhet eller kunskap. För denna målgrupp har det visat sig att såväl ”garnison” som ”luftvärn” är ganska okända begrepp. Det nya namnet är nu bestämt till Militärmuseum Halmstad.

Fint samarbete

Garnisonsmuseum har delat hus med soldathemmet sedan 2007. Det har varit ett rent nöje att samarbeta med soldathemmet men nu går snart flyttlasset till nya lokaler. Museet förvaltar rikssamlingen för luftvärn vilket är en stor tillgång. En utmaning är dock att den finns på en annan plats än själva museet, i Skedalahed i östra Halmstad. Ambitionen har länge varit att samla all verksamhet på en och samma plats.

Om allt faller på plats kommer museet därför att flytta till nya lokaler i Skedalahed och finnas på samma plats som luftvärnssamlingen från våren 2022. Det innebär dock inte att vi avslutar vårt goda samarbete med soldathemmet. Tvärtom vill vi fördjupa det och även fortsatt göra reklam för varandra.

Regionalt museum

En av tankarna med det nya museet är att bli ett mer allmänt militärt museum, utan att för den skull tappa profileringen med luftvärn och regementet i Halmstad med dess förband och skolor genom åren. Med stöd och uppdrag från Region Halland att fungera som ett regionalt museum öppnas också nya perspektiv.

Ett spännande sådant är den äldre militärhistorien i gränslandskapet Halland, i synnerhet från den dansk-svenska tiden

under 1600-talet. I länet finns många medeltida borgar, fästningar och skansar från 1500–1600-talen och lämningar från såväl andra världskriget som det kalla kriget. Inte minst har vi den halländska delen av Per-Albin-linjen utmed kusten med ett otal kulsputenästen, pjäsplatser och skyddsrum.

Sex slagfält

Halland har dessutom inte mindre än sex slagfält, från 1563 till 1676, varav flera väldigt välbevarade. Slagfälten har vid testguidningar rönt ett fantastiskt gensvar.

Museet arrangerar därför redan till sommarsäsongen 2021 guidade visningar på slagfälten. I det nya museet kommer också en del av den fasta utställningen att behandla just krigen mellan Danmark och Sverige och

de olika slagen i Halland. Antalet originalföremål är få och består av arkeologiska fynd, men med modern teknik kan man åskådliggöra vad som hände under slagen på ett spännande sätt.

På plats 2022

Så – 2021 kommer till stor del att bestå av att packa ihop och planera inför framtiden, men redan 2022 är alla varmt välkomna till Militärmuseum Halmstad!

Daniel Borgman
Museichef



Pablo Picassos "Kvinnohuvud" blickar ut över Nissan, Najaden och slottet på denna teckning av Orvar Larsson.

Rekryt vid I 16 vid 1900-talets mitt

Jag är född 1928 och gjorde min värnplikt som infanterist på studentkompaniet vid I 16 i Halmstad 1949-1950. Vid inryckningen hade jag med mig uppfattningen att militärlivet var en fars. Samtidigt var jag en väluppfostrad ung man, van att göra som jag blev tillsagd.

Jag kom från Halmstad, hade tagit studenten vid läroverket där ett par år tidigare och sedan studerat i Lund. Min far var läkare och min familj hörde till Halmstads övre skikt.

Jag tillhörde studentkompaniets gevärspluton; vi hade också en granatkastarpluton. Jag ryckte in i juni och muckade i mars. Det blev alltså bara nio månader. Av skäl som inte hör hit blev det för mig inte plutonchefsskola på ytterligare ett halvår såsom för nästan alla de andra som genomförde grundutbildningen på kompaniet. Men från dessa nio månader bär jag med mig ett myller av minnen.

Jag kommer dock inte att uppehålla mig mycket vid utbildningens innehåll. I början var det mycket exercis, ibland av en art som stärkte mig i min medhavda uppfattning om militärlivet, senare mer komplicerade övningar ute i skog och mark som gradvis förändrade min attityd och alstrade en motvillig lojalitet. Som jag minns det värderade kamraterna övningarna mest efter hur pass krävande de var: ju mer ansträngande, desto sämre. Själv tyckte jag sämst om när det såsom ofta var långtråkigt. Men vår förkovran i krigskonsten lämnar jag som sagt oftast därhän; jag uppehåller mig vid var-



I 16:s kanslihus på ett vykort daterat 26 september 1957. (Hans Carlssons samling.)

dagslivet, människorna och minnesvärda händelser. Vidare förbigår jag de repetitionsövningar på 40 dagar som jag under de närmast följande decennierna då och då inkallades till och så småningom uppfattade som uppfriskande avbrott i yrkeslivet.

Det dagliga livet

Vi, det vill säga manskapet på studentkompaniet, bodde på andra våningen i den västligaste, om man så vill den bortre av de tre stora vita kasernerna på I 16, Hallands regemente, numera Luftvärnsregementet. Logementen var möblerade med såvitt jag minns tio våningssängar av järn, fem på var sida om mittgången.

Där var alltså plats för tjugo man. Framme vid fönstret stod ett bord och några stolar. Vi sov på halmmadrasser, och genast vid inryckningen fick vi ta våra tomma madrassvar och tåga till en lada någonstans och stoppa dem hårt med hö eller halm. Stoppningen blev förstås nerlegad efter någon tid och fick förnyas.

Vi hade uniformer av en äldre modell, bra grejor, men jackan var oerhört tung och ett tillägg till allt annat vi hade att bära på. På sommaren eller inomhus gick vi ofta i en lätt och behaglig linnedräkt, kallad grötrock. På huvudet hade vi opraktiska båtmössor, på fötterna stadiga läderkängor, stundom gummikängor.

Om vi inte var på övning borta från regementet åt vi i matsalen på kasernområdet. Maten var enkel, men det var inget fel på den. Dock, när en del grabbar såg fisk på matsedeln vid matsalens ytterdörr vände de och gick bort till marketenteriet och köpte wienerbröd.

Reveljen gick klockan sex, och det var en riktig revelj, blåst av en liten trumpetpojke (i min minnesbild är alla trumpetpojkar små) från en markerad punkt mitt på kasern-



Artikelförfattaren i fjällmiljö.

gården. Från samma punkt blåstes en annan signal på kvällen medan fanan sakta halades på kanslihusets tak. Den som vid denna ceremonis början råkade befinna sig ute på kaserngården var skyldig att ställa sig i givakt vänd mot fanan tills den var nere. Följden var att när spelet (så kallades alla trumpetpojkar) sågs vandra med trumpeteten i hand mot den kritiska punkten flydde alla runt husknutar eller in i portar, och den vackra och vemodiga och ovanligt långa signalen klingade ut över en öde kaserngård.

Märkvärdigt nog var mörker och tystnad inte anbefallda på logementen förrän klockan tolv på natten, och lediga kvällar kunde den som så ville stanna borta till dess. Kom man tillbaka ännu senare kunde man inte passera regementsvakten utan måste plankas in på området. Uppe i nordväst, bakom förråden där, var det höga stängslet på ett ställe tillräckligt ramponerat för att tillåta passage, och med litet tur kunde man sedan osedd nå kasernen.

Den som blev påkommen med plankning blev naturligtvis bestraffad. Jag minns inte straffsatsen för just det brottet, men det fanns två former av straff: kompaniförbud och arrest. Det förra, som förekom ganska ofta och tillämpades till exempel om man ansågs ha uppträtt oförskämt, bestod i att man bortsett från övningar och måltider måste stanna på kasern. Ett vanligt tidsmätt var en vecka, alltså inklusive en veckända, vilket naturligtvis var kännbart.

Arrest, eller ”buren” som vi alltid sade, innebar på motsvarande sätt inlåsning i en cell hos regementsvakten och användes till exempel vid grov insubordination. Detta straff tillämpades mindre ofta. Men en gång hade en vän till mig, tillhörande Halmstads yppersta nobless, lämnat regementet för en veckända fast han de dagarna tillhörde brandberedskapen, det vill säga en liten trupp som skulle finnas kvar när regementet tömdes på folk.

Han hade på övligt sätt hyrt någon annan att svara ja på hans namn vid visitation med upprop men var oförsiktig nog att gå på bio på lördagskvällen och oturligt nog på samma föreställning som plutonchefen. Det blev buren en vecka eller mer.

Om jag förstod saken rätt var vi på studentkompaniet placerade där för att vi bara på grund av studentexamen eller annan högre utbildning förväntades vara lämpade för vidareutbildning till befäl, närmast plutonchefsskola på knappt ett halvår efter de obligatoriska nio månaderna. Men efter att kompanibefälet under några månader fått känna oss på pulsen sorterades en del av oss bort. Några ansågs fysiskt eller psykiskt inte hålla måttet och frikallades eller placerades på kasernkompaniet som handräckningsmanskap. Andra gallrades bort därför att de trilskaades, gjorde sig tröga och dumma, något de gjorde för att rädda sig från pluton-

chefsskolan och bli fria efter de oundvikliga nio månaderna. Den modellen fungerade för den som var målmedveten.

Kamrater av den sistnämnda kategorin flyttades ”ner” till något av regementets övriga kompanier, och från dessa kompanier flyttades det ”upp” till oss ungefär lika många, bra grabbar som kanske tänkte sig en framtid i det militära eller som bara utmärkt sig inför sitt befäl. De nya flöt snart in i vår gemenskap och vårt liv som soldater gick vidare.

Kamratskapet på kompaniet var gott; jag kan inte minnas några bittra konflikter, varken sådana jag själv skulle varit inblandad i eller andra. Inte heller kan jag minnas att det bildades några kottierier som vände taggarna utåt mot den större gemenskapen. Vi levde ju alla under samma villkor. Förhållandet till befälet, som varit ansträngt i början, blev successivt mera avspänt.

Sjuk?

Om man blev sjuk eller skadad befriades man från övningarna, och sjukdom ansågs såtillvida som ett eftersträvarsvårt tillstånd. Den som blivit sjuk under det gångna dygnet (förkylningar grasserade förstås) eller den som bara ville pröva lyckan anmälde sig vid morgonuppställningen. De sjukanmälda fick tåga upp till regementssjukhuset, ”Sjukan”, en nästan herrgårdslignande vit byggnad uppe på en höjd ovanför kasernerna, fortfarande använd bland annat som sjukhus. Där fick vi stå på rad med nerhasade byxor och ta tempen, varefter vi slussades in till läkaren för bedömning. Av honom kunde man bli inlagd, till exempel om man hade tillräckligt mycket feber, eller skickas ner för inomhusvistelse på kasern, eller avfärdas som simulant.

Att gå och vara snuvig i de tomma kompanilokalerna (kamraterna var ju ute på öv-



I 16 från väster 1951.

ning) var tråkigt. Men att bli inlagd på Sjukan var ljuvligt. Man fick krypa ner mellan fräscha lakan i en ljus välstädd sal där söta sjukvårdsbiträden gick ut och in och kom med mat vid bestämda tider. Och ute i korridoren fanns en bokhylla med ett rejält urval goda svenska romaner.

Själv märkte jag så småningom att jag hade tillräckligt labil kroppstemperatur för att den värmande marschen uppför backen från kasern skulle kvalificera mig för inläggning, och det hände att jag utnyttjade detta.

På måndagsmorgnarna sjukanmälde sig fler än vanligt, och somliga lycksökare, som framför sig sett en hel veckas övningar, blev framgångsrika. Men på permissionsuppställningen följande lördag klockan tolv stod

misstänkt ofta samma personer där glada och förväntansfulla efter att vid återbesök på Sjukan samma morgon ha blivit friskförklarade. Blev läkarna mer humana eller släpphänta vid veckans slut? Hur som helst kunde man förstå kompanibefälets kroniska irritation över fenomenet.

Lykt-Johan

Jag har livliga minnen av många, många människor från min tid på I 16, både befäl och värnpliktiga som jag själv, men jag ska inte leverera några karakteristiker eller porträtt – utom vad gäller den person som gjorde störst intryck på mig. Jag talar om sergeanten Bertil Johansson, allmänt kallad Lykt-Johan eller Lyktan. Han var vår

vice plutonchef och ledde ständigt övningar. I regementets personalförteckning (Kungl Hallands regemente 1902-1974, Halmstad 1974) är man sparsam med värdeomdömen om befattningshavarna (säkrast så), men om sergeanten Johansson står det på sidan 311 att han gjorde sig ”känd som en utomordentligt duglig ’truppkarl’”. Ännu i regementets kamratförenings medlemsblad för 2017 står det om honom att han var ”ansedd som ett av regementets intelligentaste befäl”.

Lyktan var född 1914 och alltså sisådär femton år äldre än vi. Han hade börjat i det militära som volontär, och gissningsvis hade han vuxit upp i enkla omständigheter. Han var begåvad, plikttrogen och hade ett temperament som kunde slå över i raseri, vilket hände särskilt under våra första månader, då det som sagt lättast skar sig mellan befälet och oss i manskapet.

Man får förstå att Lyktans plikt-känsla och kanske också hans ursprung gjorde det svårt för honom att tåla vad han uppfattade som bortskämda socialgrupp 1-ynglings fasor. Inte långt efter inryckningen fick jag höra en lång tirad av omdömen om min karaktär som slutade ”...ni är dumdryg, och ni är skäggig dessutom!” (Att uppträda orakad var förbjudet.)

Ibland kunde Lyktans temperament bära i väg med honom därhän att han försatte sig i psykologiskt underläge. Vi hade på plutonen en högre malmöit, i det civila sprinter i toppklass, som stressade allt befäl med sin sällighet och sitt demonstrerade förakt för det militära. En gång när denne man inte stod still vid givakt steg Lyktan fram och skrek upp i ansiktet på honom: ”Fähund säger jag rent ut, och jag ska hjälpa dig att skriva till MO (militieombudsmannen) om du vill!”

Malmöiten log varmt från sin höjd och sade bara ”Det vill jag inte, sergeant.”

En gång när plutonen med Lyktan återvände från övning och springande i strikt formering passerade kaserngården fick täten för sig att plötsligt sätta fart och därmed bryta sönder formationen. I ursinne kommanderades Lyktan helt om och åter ”språng”, och vi sprang med honom i täten ut från regementet, ner för backen mot Slottsmöllan och vidare mot Sperlingsholm. Vi sprang och sprang, den ene efter den andre gav upp och kastade sig i vägkanten.

Så kommenderade Lyktan halt, förklarade hur höga chefer uppe i Kanslihuset kunnat se genom fönstren hur vi bar oss åt där nere på kaserngården (och förstås, vill jag tillägga, hur vi förlöjlade honom, den enkle truppkarlen, inför högdjuren där uppe). Så språng igen tillbaka, och när vi som fortfarande hängde med kom till en mycket brant stig upp mot regementet hade jag hamnat närmast bakom Lyktan. Jag var ung, hade hunnit bli vältränad, adrenalinet flödade, och jag sprang uppför tätt bakom Lyktan, försökte hetsa honom och kände att jag helst ville kränga k-pisten (modell ä) av ryggen och drämma kolven i skallen på honom.

Men Lyktan var den befälsperson som vi kom närmast. Han bjöd på sig själv, sade bitska roligheter, gav oväntade order, var krävande men sparade inte sig själv, som nyss framgick. Ur konflikterna växte under månadernas lopp en samhörighetskänsla. Man förstod att Lyktans omutlighet i kraven på både oss och sig själv liksom hans raseriutbrott kom sig av en sammanbiten lojalitet mot det uppdrag han hade: att utbilda oss. En gång när vi stod framför varandra öga mot öga sa han med återhållet ursinne: Kornhall, det är min uppgift att lära er detta!

Och jag gissar att hans hängivenhet för uppgiften ökades av att han visste att han med sitt skarpa och livliga intellekt hade passat i det ena eller det andra av de status-

yrken som många av oss var, eller ansåg sig vara, förutbestämda för. Men nu var hans plats i livet den den var, och det var hans stolthet att gå in under uppgiften.

I utbildningen ingick att vi en gång skulle kasta en skarp handgranat. Jag var rädd, för fick man inte i väg granaten ett visst antal sekunder efter att man osäkrat den var man dödens. När jag skulle till satt Lyktan på huk framför mig och fixerade mig med sina mörka ögon, redo att vrida granaten ur handen på mig om jag skulle bli paralyserad. Det lugnade.

Inför utryckningen hade jag planerat att säga till Lyktan ”Sergeantens person kommer att bli mitt bästa minne från den här tiden.” Jag har ångrat hela mitt liv att jag inte fick sagt det.

Lykt-Johan dog 1961, 47 år gammal.

En annan sergeant, som jag råkade träffa längre fram, sade om Lyktan att ”han hade satsat hårt på femtifemårsstreck” (pensionsavgången). Det är längesen, och jag vet ju ingenting bestämt, men jag har upplevt den där kollegans replik som ett vittnesbörd om att Lyktan såg fram emot att, när uppgiften var fullgjord, börja ett annat liv styrt av hans intressen och begåvning. Gissar jag rätt blir Lyktan, sergeanten Bertil Johansson, till slut en tragisk gestalt.

Civilt mot militärt: tre episoder

När vi värnpliktiga, som i själ och hjärta var och förblev civilister, konfronterades med det militära livets mycket speciella former uppstod det lätt situationer som kändes komiska eller bisarra. Beväringshistorier är följdriktigt en stor och viktig genre inom muntlig berättarkonst. Låt mig återge tre självupplevda episoder. I den första lät en förstående militär chef nåd gå för rätt när en civil impuls övertrumfades den militära formen. I den andra lyckades en spelevink göra

narr av den militära uppförandekoden. I den tredje ledde en oförsiktig militär order till en livsfarlig händelse som återrapporterades av den värnpliktiga i maximalt civila ordalag.

I Halmstad fanns en läkare – många minns honom – som hette Aron Aronson. Han hade mottagning på Köpmansgatan och var outtröttligt verksam där eller på sjukbesök eller för den delen uppe på regementet. Han var känd och älskad, han var omedelbar, han skojade och tjattrade, han var en ärkecivilist. Han var nära vän till mina föräldrar.

En gång tågade hela regementet Köpmansgatan fram inför en uppställning på Stora Torg. Mycket stram disciplin var självklar vid denna uppvisningsmarsch. Plötsligt hörde jag hur någon högt ropade mitt namn om och om igen på göteborgska. Jag såg upp och såg Aronson ett stycke upp utefter en husvägg, hängande ut genom ett fönster, ivrigt vinkande. Glömsk av situationen lyfte jag båda händerna till hälsning och gjorde ett litet luftsprång därtill. Chefen för den pluton som gick rakt bakom oss anmälde mig för kompanichefen, och jag blev inkallad till denne för en skrapa. Jag sade: ”Jo, det var så att doktor Aronson...”. Det räckte, jag fick gå.

Befälet hade ingen egen toalett på kompaniet. Toaletten var ett rum med tre toalettstolar utefter ena väggen och utefter den andra en ränna avsedd för de enklare behoven. Vi hade ett par veckor som vikarierande kompanichef en reservofficer med kaptens grad, en hygglig karl men mycket omfångsrik, med en elegant och säkert skraddarsydd uniform. Han och en av oss hamnade en gång bredvid varandra i samma ärende framför rännan.

Plötsligt flög min vän upp i stram givakt, vred huvudet mot kompanichefen och gjorde honnör. Reflexmässigt gjorde denne likadant. I en scen som kunnat bli odödlig



Anspansspluton på I 16 i maj 1949–mars 1950. (Henrie Jönssons samling.)

om den fångats på bild stod nu dessa två, beväringen i grötrock och officeren i strikt uniform, framför rännan och såg varandra stint i ögonen med ena handen vid mösskanten samtidigt som den påbörjade förrättningen fortick styrd med den andra handen.

En kväll hade vi övning i mörkerskjutning med automatgevär på Nyårsåsen. Det var sent, bekmörkt. På plutonen hade vi en stockholmare, som den kvällen stod bredvid mig på skjutvallen. Plötsligt hördes genom mörkret den karakteristiska stockholmsrösten: "Löjtnant, det är nåt vaj på min bössa, jag tror det sitter en kula i loppet." Svaret blev "Äsch, skjut en gång till!", följt av det vanliga "Ja, löjtnant."

Efter några ögonblick kom en smäll sådan vi aldrig hört på en skjutbana vare sig förr eller senare. Det blev dödstyst på skjutvallen, sekunderna gick. Så hördes stockholmaren igen, chockad men samlad: "Löjtnant, hela jävla skiten flög åt helvete!" Med två kulor i loppet hade kraften i explosionen sökt sig bakåt, brutit sönder gevärets mekanism

och på undersidan blåst botten ur magasinet, som från att ha varit rektangulärt blev ovalt. Vår kamrat från huvudstaden undkom oskadd, som genom ett under.

Efteråt

När jag muckade i mars 1950 var jag mycket glad att få återvända till studierna i Lund. Men jag har alltid senare varit nöjd med att jag kom att göra min värnplikt som vanlig beväring, springa i skogarna i ur och skur, lyda förhatliga order, anstränga mig till det yttersta ibland, lära känna en massa människor av mycket olika slag. Jag var en annan människa efteråt.

Jag tackar mina vänner Gunnar Ohlsén och Lars Ahlberg, befäl vid Hallands regemente och Hallandsbrigaden, samt Bo Gardahl, förutvarande befäl vid Hallands regemente, för kompletterande upplysningar. Gunnar och Lars tackar jag också för ciceronskap vid ett mycket givande besök på regementet i nutid.

David Kornhall

Militärt VM i Halmstad 2021



Den 11-19 augusti 2021 genomförs det 67:e världsmästerskapet i militär femkamp. Huvudorganisatör är Conseil International du Sport Militaire (CISM).

CISM skapades 1948 och är näst Internationella olympiska kommittén den organisation som anordnar flest mångkampstävlingar – omkring 20 per år – och då bland annat världsmästerskap.

Antalet länder som är medlemmar i CISM är 140. Omkring 30-40 av dem kommer förmodligen att anmäla sig till kampen i Halmstad. Det innebär att vi kan vänta oss ungefär 250 tävlande, 150 ledare samt ett antal delegater.

Med undantag för hindersim äger tävlingen rum på Luftvärnsregementet i Halmstad och leds av personal ur regementet. För ändamålet har en helt ny hinderbana med tillhörande handgranatkastningsbana byggts.

Besökande hälsas varmt välkomna till VM i Halmstad!

Lars Ahlberg

Programmet i korthet

Onsdag 11 augusti

Ankomstdag

Torsdag 12 augusti

Inviigningsceremoni (Stora torg)

Fredag 13 augusti

Skjutning

Lördag 14 augusti

Hinderbana

Söndag 15 augusti

Hindersim (Brottet)

Måndag 16 augusti

Handgranatkastning

Tisdag 17 augusti

Terränglöpning

Onsdag 18 augusti

Hinderbanestafett

Torsdag 19 augusti

Avresedag

Vad händer vid Luftvärnsregementet?

I skrivande stund, december 2020, kan jag konstatera att året inte har blivit som vi trodde och planerade för ett år sedan. Orsaken är allmänt coronabekant.

Dock har huvuddelen av planerad verksamhet kunnat genomföras, men under former som inte har varit planerade. Men den pågående pandemin har visat på att regementets medarbetare kan anpassa sig och lösa ställda uppgifter, men med nya lösningar.

En av de verksamheter som ställdes in var försvarsmaktsövningen Aurora 20, som var planerad till i mitten av maj. För att undvika smittspridning genomfördes övningen inte, och i stort sett all verksamhet som var knuten till FMÖ:n ställdes in. Med kort tid för omplanering omdirigerade vi verksamheten och genomförde en lokal slutövning med mycket gott resultat.

En av konsekvenserna av corona var att vi fattade beslut om att införa permissionsförbud från och med mitten av mars fram till det att de värnpliktiga ryckte ut. Drygt två månader utan hemresor, och tjänstgöring varje helg inklusive påsk, sista april/första maj och Kristi himmelsfärds dag. Jag är fylld av beundran hur de värnpliktiga och befälet vid bataljonen genomförde den omställningen med hög moral, vilja och beslutsamhet.

Annan rytm

Även detta utbildningsårs värnpliktiga märker av pandemin i och med en annan utbildningsrytm. De tjänstgör under fyra veckor för att sedan vara hemma under en vecka. På detta vis bedömer vi att smittspridning inom regementet kan hanteras. Hur det kommer att bli under 2021 återstår att se, men det kommer att bli ett fortsatt annorlunda utbildningsår.

En av de verksamheter som ej har genomförts i år är VM i militär femkamp. Detta VM har flyttats fram ett år och är planerat att genomföras i augusti 2021.

Den som har haft vägarna förbi regementsområdet har sett att Lv 6 har fått en helt ny hinderbana. En hinderbana som är av internationell klass och internationellt godkänd, vilket innebär att det numera går att sätta officiella världsrekord på banan. I anslutning till den nya hinderbanan har det även byggts ett nytt område för handgranatkastning (inte skarpt) att användas bland annat i samband med tävlingar.

Chefsbyte

Efter nästan fem år som regementschef klev den 6 november överste Anders Svensson av som chef Lv 6 och överste Mikael Beck tillträdde som regementschef, den tjugonde i ordningen. Anders tjänstgör numera som avdelningschef vid högkvarteret.

Under hösten lade regeringen sin försvarsproposition och riksdagsbeslut kommer att ha tagits i mitten av december. Försvarsbeslutet medför en tillväxt av Försvarsmakten, och det som kommer att synas mest är etableringen av nya regementen och flottiljer. Antalet krigsförband ökar i större utsträckning än vad antalet förband gör, vilket medför fler krigsförband på redan befintliga regementen och flottiljer.

Och det kommer att gå snabbt! Den politiska nivån ställer höga krav på leverans och ökad operativ förmåga under den kommande försvarsbeslutsperioden. Jag kan inte se det

som annat än stimulerande med denna inriktning och tillväxt.

För arméns del innebär det att uppbyggnaden av brigadstrukturen fortsätter, men även upprättande av divisionsnivån för att kraftsamlat kunna nå ett avgörande och slå en motståndare.

Snabb utveckling

Utvecklingen av nya luftvärnssystem går i en rasande fart. Vid midsommar genomfördes verifieringsskjutningar med robotsystem 98 med mycket goda resultat. Arbetet med robotsystem 103 (Patriot) fortsätter i ökande takt. Officerare, specialistofficerare och anställda genomför utbildningar i USA, vi samverkar med det amerikanska patriotförbandet i Tyskland och representanter för amerikanska staten har besökt Lv 6 och bedömt utbildningsbetingelserna som mycket goda.

Till sommaren 2021 levereras det första systemet och befälsutbildning påbörjas. Men det är inte bara luftvärnssystem som är under införande. Redan nu har nya lastbilar börjat levereras och i början av december skrev

FMV och Saab kontrakt om leverans av nya sensorer till Luftvärnet.

Nytt och gammalt

Inom Halmstads garnison fortgår utvecklingen vid samtliga förband med nya och utökade uppgifter, med anledning av ökande specialistofficersutbildningar vid MHS H och ökad teknisk utbildning vid FMTS. Samtidigt pågår återtagande av gamla, men till del glömda, förmågor, såsom mobiliseringsplaner och verksamheter för att kunna sätta förband på krigsfot om situationen så kräver.

Även om det är mycket som kommer att göras under de närmaste åren, så kan vi se framtiden an med tillförsikt. Det är en positiv och viktig satsning på Försvarsmakten och totalförsvaret.

Thomas Wessman
Ställföreträdande chef
för Luftvärnsregementet



En glad regementschef inspekterar.



FOTO: GUNNAR OHLSEN

Vår nya expedition

Kamratföreningens expedition finns nu i ABC-huset.

Under sommaren blev trycket stort från Lv 6. Vi var tvungna att flytta vår expedition från "gamla soldathemmet" vid Göteborgsvägen. Byggnaden skulle renoveras för Hallandsgruppen.

Detta hade föregåtts av många samtal med Lv 6 och Hallandsgruppen om vart vi skulle flytta. Till slut fick vi besked från kamratföreningens "ungdomsledare" – förvaltare Niclas Haglund (54 år).

Ett rum i ABC-husets andra våning skulle bli vår nya hemvist. Våra två tidigare rum förbyttes till ett.

Påbud utgick till styrelsen om flytt onsdagen den 24 juni. Mitt i sommarhettan var det svårt att få hela styrelsen att ställa upp. Nåväl! En stark och tapper skara om tre man fixar det. Efter ett antal timmar, och ännu fler svettddroppar, blev det gjort. Ett styrkeprov, då trappan upp till andra våning är den brantaste på regementet.

Då tiden rann i väg, hann vi i princip bara lyfta upp möbler och annat till andra våning. Iordningställande fick vänta.

Vad är det då för byggnad, detta ABC-hus? ABC står för atom, B för brand och C för kemiska (chemicals) stridsmedel. Hur många

har inte utbildats av hedersmannen, förvaltare Bengt Brandt. Vad vi kommer ihåg av hans utbildning är nog i första hand hans målade beskrivningar av gas.

Exempel: "Den här nya övningsgasen är så stark, det är som att dra ett knippe brännässlor rakt upp och ned i halsen".

"Den sitter i kläderna, så när jag kommer hem, går hunden ut".

Byggnaden som sådan kommer från Skedalahed och användes av Kungliga Hallands bataljon som officerspaviljong. Den var då en trevåningsbyggnad. 1901 års försvarsbeslut innebar att Västgöta Dals regemente utanför Vänersborg flyttade till Halmstad och Kungliga Hallands bataljon överfördes till Waxholms grenadierregemente. Byggnaden flyttades till dess nuvarande plats vid Långdalasjön och reducerades till dagens två våningar.

Regementets musikkår tilldelades byggnaden. Därav uppstod namnet musikpaviljong-



FOTO: HALLANDS KONSTMUSEUM

Söndagsträff utanför officersmässen på Skedalahed.

en och trumslagarskogen strax utanför. 1957 upphörde regementets musikkår och i Halmstad etablerades F 14 musikkår. I dag delar vi byggnaden med Hemvärnets musikkår, 45. Hemvärnsbataljonen och Försvarsutbildarna. Cirkeln är sluten för regementsmusiken.

Än återstår mycket arbete innan vi är nöjda. Vi har dock en expedition med egen "tag"

(plastbricka med chip och annat i = dagens nyckel).



Gunnar Ohlsén

*F d officer
vid I 16 och IB 16*

Anekdoter från förr...

Telefonproblem

Överstelöjtnant Folke Francke var en lika legendarisk som energisk utbildningsofficer på 1950-talet. Han hade kallat till sig några officerare på sitt rum i kanslihuset för att planlägga en större övning. Plötsligt börjar telefonen att ringa. Folke tittar irriterat på den och fräser: "Svara inte!"

Den uppriggande vet mycket väl att Folke är inne, så han fortsätter naturligtvis att låta signalerna gå fram. Då tappar Folke tålmodet, sliter åt sig telefonluren och skriker i luren: "Ni hör väl för f-n att det inte är någon som svarar!"

Matro

Under en tillämpad hemvärnsövning i Åled tyckte en hemvärnsman att han hade gjort ett kap. Han hade nämligen kommit på B-styrkans chef, fanjunkare Rimstrand, under intagande av middag vid dukat bord.

Hemvärnsmannen smög fram och kommenterade med hög röst: "Upp med händerna!"

"Ser ni inte att jag äter?", svarade Rimstrand.

Hemvärnsmannen lät sig inte bevakas utan framhärjade: "Upp med händerna!"

"Ni ser väl att jag äter, ge er i väg!" Det blev inget kap för hemvärnsmannen denna gång.

MEDLEMSINFORMATION

Resa till Berlin 1-5 september 2021



TV-tornet, Alexanderplatz

Tyvärr satte corona-pandemin P för vår resa till Tyskland och Berlin 2020. Nu hoppas vi att vaccinet, "som väntar runt hörnet", gör att vi kan genomföra resan 2021. Konceptet är detsamma.

Vårt reseföretag Erlings resor, som hjälpt oss föredömligt under många år, gick tyvärr i konkurs 2020. Som Fågel Fenix har vissa medarbetare i reseföretaget tagit över, vilka vi nu anlitat.

I början av februari hoppas jag att vi kan ge ett klagörande besked om resans utformning och genomförande. Inriktningen är 1-5 september 2021.

Jag tror vi saknar resan och inte minst varandra. Väl mött i Berlin hos "Vandalerna".

Er reseledare
Gunnar Ohlsén



Checkpoint Charlie

- Se gärna vår hemsida – <http://www.i16.se/>
- I oktober 2020 var antalet medlemmar 978.
- Årsavgiften i vår förening är 150 kr, som du betalar på plusgiro 26 27 24-8. Ange namn, adress och e-post så att kassören vet vem som har betalat. Ständiga medlemmar får gärna stödja tidningsfonden, plusgiro 26 27 24-8.
- Du som *inte* får information via e-post, vänligen meddela din e-postadress till vår kassör Håkan Söderberg, haksod11@gmail.com.

Har du något att berätta?

Artiklar, artikelförslag
och anekdoter mottages tacksamt.

Kontakta Bo Westman:

Tel: 0730-21 90 50

Epost: bossebus213@hotmail.com



MEDLEMSINFORMATION



Berlinmuren



Riksdagshuset



Trabant-bilar

Hallands Regimentes och Hallandsbrigadens Kamratförening

Box 515, 301 80 HALMSTAD. Plusgiro 26 27 24-8.

Hemsida: <http://www.i16.se/>

KONTAKTPERSONER

Gunnar Ohlsén • Tel 073-314 75 82 • E-post gunnar.ohlsen@hotmail.com
 Klubbmästare: Lars Folkesson • Tel 070-663 41 47 • E-post lars.folkesson@mil.se
 Veteraner: Bo Westman • Tel 0730-21 90 50 • E-post bossebus213@hotmail.com



Ett stort och varmt **TACK** för alla penninggåvor som kommit kamratfonden och tidningsfonden till del under det gångna året!

Vissa av våra medlemmar har tyvärr glömt att meddela namn, och vissa andra har betalat årsavgift trots ständigt medlemskap. Dessa medel har tillförts tidningsfonden.

Michael Abrahamsson, Halmstad	Kerstin Eriksson, Haverdal	Yngve Johansson, Kristinehamn
Staffan Anckar, Gullbrandstorp	Lennart Eriksson, Haverdal	Lars Josefson, Stockholm
Bengt-Åke Andersson, Halmstad	Harald Erling, Rydebäck	Sven Jägervall, Halmstad
Marie Andersson, Halmstad	Thomas Eskilsson, Falkenberg	Göran Järnebrant, Sundbyberg
Ingemar Andréasson, Eldsberga	Gunne Ewald, Halmstad	Stig-Allan Jönsson, Halmstad
Per Gunnar Andréasson, Lund	Jens Flenner, Gullbrandstorp	Runar Kaattari, Slöinge
Torsten Atterbom, Särö	Lars Folkesson, Halmstad	Bo Karlsson, Sennan
Bertil Augustsson, Kristinehamn	Ulf Fredriksson, Saltsjöbaden	Kurt Kaschner, Skummeslövsstrand
Lars Bastholm, Halmstad	Bo Fritzson, Varberg	Christer Kjell, Halmstad
Bengt Bengtsson, Hishult	Lars Fält, Karlsborg	Lars Knutson, Tyresö
Lars Boris Bengtsson, Drottningstorp	Lars-Göran Grahn, Halmstad	Bertil Kristiansson, Halmstad
Leif Bengtsson, Höllviken	Thomas Grevholm, Veinge	Tommy Kullenberg, Laholm
Leif Blommegård, Getinge	Christer Gunnarsson, Halmstad	Leif Larsson, Eldsberga
Börje Bredahl, Torup	Erling Gunnarsson, Kungsbacka	Magnus Larsson, Oskarström
Lars R Broström, Halmstad	Arne Gustafsson, Falkenberg	Peter Leo, Halmstad
Jan Börjesson, Varberg	Lars Gustafsson, Halmstad	Claes Lindoff, Halmstad
Lennart Börjesson, Varberg	Niclas Haglund, Varberg	Göran Lindqvist, Halmstad
Hans L Carlsson, Helsingborg	Bengt Hammarberg, Kungsbacka	Claes Lindskog, Falkenberg
Ingemar Carlsson, Täby	Hans-Fredrik Hansson, Skurup	Dan Lindskog, Frillesås
Kenneth Carlsson, Getinge	Hans-Olof Hansson, Våxtorp	Lars-Olof Ludvigsson, Hamburgsund
Stefan Carlsson, Torup	Peter Hjelm, Halmstad	Göran Lundahl, Skottorp
Eivor Christianson, Halmstad	Kenneth Hulander, Halmstad	Jan Lundblad, Förslöv
Staffan Christiansson, Halmstad	Börje Hyllén, Helsingborg	Roland Lundén, Kvibille
Bo Criwall, Halmstad	Johan Håkansson, Halmstad	Leif Lundin, Oskarström
Lars Cronqvist, Steninge	Bo Hökfelt, Kungsbacka	Anders Löfgren, Hajom
Ingemar Dahlberg, Åtran	Tomas Ingemansson, Slöinge	Göran Nilsson, Halmstad
Paul Degerlund, Halmstad	Agne Ivarsson, Ullared	Lennart Nilsson, Varberg
Ulf Edström, Djursholm	Peter Jacobsson, Halmstad	Lars Malmberg, Steninge
Iris Eklund, Halmstad	Ingvar Jakobsson, Tvååker	Casper Malmgren, Halmstad
Rolf Eklund, Halmstad	Erik Johansson, Kungsbacka	Ulf Malmsten, Hovås
Sven Elfström, Varberg	Ingemar Johansson, Halmstad	Ola Manhed, Kullavik
Helena Elofsson, Halmstad	Ingvar Johansson, Falkenberg	Rune Morell, Lidköping
Kenneth Elofsson, Halmstad	Karl-Gustav Johansson, Halmstad	Åke Nihlén, Halmstad

Johan Nilsson, Träslövsläge
Kjell-Åke Nilsson, Hjärnarp
Leif Nilsson, Oskarström
Torleif Nordgaard, Halmstad
Rolf Norr, Halmstad
Ulf Ohlsson, Smedjebacken
Ingvar Ohnell, Mölle
Lars-Olof Olsson, Falkenberg
Hans-Börje Oskarson, Fjärås
Lars-Gunnar Oskarson, Åsa
Åke Paulsson, Strövelstorp
Nils Henrik Persson, Malmö
Thomas Persson, Morup
Magnus Petersson, Kungsbacka
Stefan Qvist, Gullbrandstorp
Dan Roskvist, Ullared

Johan Rydén, Halmstad
Stefan Röjelid, Fjällbacka
Tyko Rös, Steninge
Catharina Sjögren, Oskarström
Eva Stensson, Laholm
Matts Stensson, Laholm
Roland Stensson, Harplinge
Gunnar Strandqvist, Halmstad
Arne Svensson, Särö
Jörgen Svensson, Göteborg
Sven-Olof Svensson, Halmstad
Bo Söderberg, Örebro
Christin Söderberg, Ugglarp
Håkan Söderberg, Ugglarp
Lennart Törnqvist, Stockholm
Per Ola Ulvenblad, Haverdal

Pia Ulvenblad, Haverdal
Carl-Gustaf von Mentzer, Halmstad
Göran Wahlqvist, Moholm
Irene Wallefors, Getinge
Jarl Wallefors, Getinge
Håkan Wallin, Halmstad
Lena Wallin, Halmstad
Christer Wanlert, Malmö
Lennart Wennberg, Huddinge
Göran Wetterlundh, Halmstad
Hans Windahl, Halmstad
Jan Wozniak, Halmstad
Ann-Christine Zell, Halmstad
Jan Åke Zell, Halmstad
Erik Österberg, Varberg

Vi gratulerar!



Mars 2021		28 Claes Eriksson	70	22 Stig Widholm	90
08 Kjell Andersson	70	29 Bengt Hammarberg	70	25 Inge Torstensson	60
14 Sven Johansson	60	30 Sven Thelander	80		
16 Birgitta Ekström	85			Juli	
19 Ulf Hellners	85	Maj		01 Alex Dryselius	90
21 Dan Kruse	60	10 Carina Lindnert	60	05 Carl Junback	80
22 Pia Ulvenblad	60	17 Jan-Åke Andersson	80	06 Siegfried Paul	80
23 Tomas Ingemansson	70	17 Lars R Broström	75	06 Lars Undin	75
29 Per Sandelin	60	21 Magnus Håkansson	60	06 Lars Odrup	70
		31 Lars-Anders Måttgård	75	11 Siw Mehiläinen	75
April				13 Per Moberg	60
02 Per-Arne Reinholdsson	60	Juni		14 Göran Nordblom	80
05 Rickard Fagerberg	60	01 Gunnar Ohlsén	75	15 Kenneth Wijk	80
06 Kjell-Åke Nilsson	80	03 Thomas Persson	50	17 Bo Bernhill	75
06 Jan Persson	60	05 Roland Hedberg	75	18 Mats Göransson	75
07 Åke Paulsson	90	05 Lars-Göran Nilsson	70	19 Lars Melin	70
13 Rune Sjöholm	75	07 Håkan Öberg	75	21 Rolf Eklund	75
15 Britt-Marie Toftfelt-Axelsson	80	12 Lars Memmi	70	23 Hans Hallberg	80
17 Lars Westeborg	60	13 Anna-Lena Frölid	50	26 Irma Öhman	95
18 Christin Söderberg	70	16 Anders Sträng	75	27 Sven Persson	70
19 Hasse Karlsson	75	17 Ingvar Jakobsson	70	27 Roland Johansson	70
20 Anders Eidergård	75	20 Lennart Åkesson	60	30 Ingvar Ohnell	95
20 Jonas Marting	60	21 Marianne Wadsten	70	31 Johan Gunnarsson	60

Augusti		28 Birgitta Johansson	80	27 Helena Elofsson	80
01 Per Dahlöf	80	28 Bo Erlandsson	70		
05 Eva Widberg	80			Januari 2022	
07 Bengt-Anders Nilsson	60	Oktober		03 Göran Bramsell	70
08 Inge Pettersson	80	04 Bo Westman	70	10 Ove Månsson	80
14 Lars Hedström	80	06 Ann-Marie Johansson	75	11 Lars-Gunnar Oskarson	75
15 Lars-Bertil Ugglesjö	70	09 Ulrika Stensson	80	18 Lars Holmer	90
18 Percy Romberg	80	10 Sven-Åke Svensson	60	20 Jörgen Olsson	60
24 Mattias Lundin	50	14 Mikael Andréasson	60	21 Binnie Wetterlundh	85
28 Wincent Persson	75	16 Carl-Erik Lindegren	80	23 Göthe Nilsson	75
30 Jan Bursell	80	16 Björn Sjölin	80	23 Lars Voss	75
		20 Fredrik Emanuelson	60	26 Rolf Täljegård	80
September		28 Curt Hornwall	95	29 Anders Bertilsson	60
01 Lars Björk	70	29 Lars Folkesson	60	31 Ingela Johansson	60
05 Christer Wanlert	80				
05 Tino Kuusinen	50	November		Februari	
06 Tore Håkansson	70	10 Arne Svensson	90	02 Magnus Nord	50
07 Bengt Johansson	70	11 Peter Staaf	60	08 Jan Ekberg	85
08 Bo Ahlstrand	75	16 Yngve Johansson	80	10 Martin Pålsson	60
09 Stig Öfverström	100	17 Erkki Mattsson	70	11 Roland Johansson	85
11 Anders Johansson	60	18 Kerstin Eriksson	80	13 Roland Kramer	60
15 Bo Hedström	75	20 Hans Christensson	75	16 Stefan Petzäll	70
16 Torbjörn Petersson	60	26 Marianne Anckar	70	17 Ulla Broström	75
17 Marie Andersson	50	26 Nils Danred	70	22 Tomas Andersson	70
18 Sven Krook	95			24 Torbjörn Malmkvist	70
19 Dan Lindskog	80	December		25 Thomas Sollenius	75
20 Arne Gustafsson	70	07 Lennart Eriksson	80	27 Lars-Göran Grahn	75
20 Lars Stedt	60	07 Lars-Gunnar Nilsson	70	27 Larry Lindberg	60
22 Kerstin Werner	70	14 Claes-Göran Andersson	70	28 Andreas Vedebrand	50
24 Bertil Augustsson	90	21 Fredrik Bagge	50		
25 Stefan Kristiansson	70	26 Staffan Anckar	70		

Nya medlemmar 2020

Under 2020 har vi fått 19 nya medlemmar, vilka hälsas hjärtligt välkomna!

Håkan Bandheim, Uddevalla • Anita Bengtsson, Ängelholm • Peter Hägg, Gullbrandstorp

Ingela Johansson, Kullavik • Ingvar Johansson, Morup • Anders Karlsson, Vena

Maria Larsson • Lars Ingvar Lindblom, Varberg • Torbjörn Malmkvist, Halmstad

Johnny Mostacero, Halmstad • Per Norberg, Uddevalla • Björn Nordgaard, Falsterbo

Peter Olson, Kungsbacka • Eva Persson, Malmö • Annika Söderberg, Örebro

Claes Söderberg, Ugglarp • Torbjörn Toreson, Bua • Jonas Wallner, Harplinge

Fredrik Wetterlundh, Täby